

Svensk Ungdoms

Politiska program

Godkänt på Kongressen 2010

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1 Det är vi som är framtiden.....	1
1.2 Vår syn på individen, friheten och ideologin.....	1
1.2.1 <i>Liberalism – Vår ideologiska förankring</i>	1
1.2.2 <i>Demokrati</i>	2
1.2.3 <i>Svenskfinland – I dag och i morgon</i>	2
2. Inrikesministeriet.....	3
2.1 Regionerna.....	3
2.2 Förvaltning.....	3
2.2.1 <i>Det kommunala självstyret</i>	3
2.2.2 <i>Kommunalt samarbete</i>	3
2.3 Ung i kommunen.....	4
2.4 Kultur.....	5
2.5 Motion.....	5
2.6 Kommunikationer.....	5
2.7 Huvudstadsregionen.....	7
2.8 Rätts- och ordningsväsendet.....	7
2.9 Flykting- och integrationspolitik.....	8
2.9.1 <i>Arbete är nyckeln till integration</i>	9
2.9.2 <i>Invandrartäta områden</i>	10
3. Utrikesministeriet.....	11
3.1 Finlands utrikespolitik.....	11
3.2 Finland och dess närområden.....	11
3.2.1 <i>Norden</i>	11
3.2.2 <i>Den nordliga dimensionen</i>	12
3.2.3 <i>Ryssland</i>	12
3.3 Europeiska Unionen och Europa.....	13
3.3.1 <i>EU:s lagstiftning och institutioner</i>	13
3.3.2 <i>EU och ekonomi</i>	13
3.3.3 <i>EU som global aktör</i>	14
3.3.4 <i>Vårt framtida EU</i>	15
3.3.5 <i>Europa</i>	15
3.4 Globala frågor.....	16
3.4.1 <i>Global säkerhet</i>	16
3.4.2 <i>Mänskliga rättigheter</i>	17
3.4.3 <i>Demokrati</i>	17
3.4.4 <i>Internationell handel</i>	17
3.4.5 <i>Bistånd och utveckling</i>	18

4. Arbets- och näringsministeriet.....	20
4.1 Beskattning.....	20
4.2 Sysselsättning.....	21
4.2.1 <i>En mera flexibel arbetsmarknad</i>	21
4.2.2 <i>Det offentligas roll</i>	23
4.3 Företagsamhet.....	23
4.4 Jämlikhet på arbetsmarknaden.....	23
5. Försvarsministeriet.....	25
5.1 Finlands försvar.....	25
5.1.1 <i>Gränsbevakning och försvar på land</i>	26
5.1.2 <i>Försvar till havs</i>	26
5.2 EU:s gemensamma försvar.....	26
5.2.1 <i>NATO</i>	27
6. Undervisningsministeriet.....	28
6.1. Lika undervisning för alla.....	28
6.1.1 <i>Utbildning på svenska</i>	28
6.1.2 <i>Undervisning på svenska för finskspråkiga</i>	29
6.1.3 <i>Demokrati i utbildningen</i>	29
6.2 En högkvalitativ utbildning.....	29
6.2.1 <i>Kvalitetskontroll av utbildningen</i>	29
6.2.2 <i>Säkring av den svenskspråkiga utbildningens kvalitet</i>	30
6.2.3 <i>Undervisningsmetod, bedömning och utvärdering</i>	30
6.3 Den grundläggande utbildningen.....	31
6.3.1 <i>Den grundläggande utbildningens syfte och ansvar</i>	31
6.3.2 <i>Trygga undervisningsenheter</i>	31
6.3.3 <i>Modersmålsundervisning</i>	31
6.3.4 <i>Språkundervisning</i>	31
6.3.5 <i>Religion och livsåskådning</i>	32
6.3.6 <i>Elevhandledning</i>	32
6.3.7 <i>Privata skolor</i>	32
6.4 Utbildning på andra stadiet.....	32
6.4.1 <i>Samarbete mellan läroinrättningar</i>	33
6.4.2 <i>Stora och små enheter</i>	33
6.4.3 <i>Språkundervisningen</i>	33
6.4.4 <i>Studiehandledning</i>	33
6.4.5 <i>Gymnasieutbildningen</i>	33
6.4.6 <i>Yrkesutbildning på andra stadiet</i>	34
6.5 Demokrati i grundskolan och andra stadiets utbildning.....	35
6.5.1 <i>Elevkåren</i>	35
6.5.2 <i>Elevrepresentation i skolans beslutande organ</i>	35
6.5.3 <i>En trygg skolgång</i>	35
6.6 Högskoleutbildning.....	37

6.6.1 En tudelad högskoleutbildning.....	37
6.6.2 Den tvåspråkiga högskoleutbildningen.....	38
6.6.3 Vetenskapshögskolor.....	38
6.6.4 Yrkeshögskolor.....	38
6.6.5 Samarbete mellan högskolorna.....	39
6.6.6 Antagning.....	39
6.6.7 Finansiering.....	40
6.6.8 Terminsavgifter.....	40
6.6.9 Internationalisering.....	40
6.6.10 Studerandes inflytande.....	41
6.6.11 Samarbete mellan högskolor och arbetsmarknaden.....	41
6.7 Folkhögskolorna.....	42
6.8 Medborgar- och arbetsinstituten.....	42
6.9 Lärarutbildningen.....	42
6.10 Sociala frågor.....	43
6.10.1 Studiesociala stöd.....	43
6.10.2 Välmående.....	43
7. Miljöministeriet.....	45
7.1 Miljötänkande.....	45
7.1.1 Miljömärkning.....	45
7.2 Vattenvård.....	45
7.2.1 Näringslivet och vattenvård.....	45
7.3 Östersjön.....	46
7.4 Trafik.....	46
7.5 Näringslivet.....	47
7.5.1 Resursanvändning.....	47
7.5.2 Beslutsfattarna och den offentliga sektorn.....	47
7.6 Avfallshantering.....	48
7.7 Energi.....	48
7.7.1 Förnyelsebar energi.....	48
7.8 Global miljö.....	50
8. Jord- och skogsbruksministeriet.....	51
8.1 Lantbruket i morgondagens Finland.....	51
8.2 Stöd- och beskattningsfrågor.....	51
8.3 Lantbruket, ekologisk odling och miljön.....	52
8.4 Djurhållningen.....	53
9. Social- och hälsovårdsministeriet.....	54
9.1 Livet ska levas – inte presteras.....	54
9.2 Social trygghet.....	54
9.2.1 Vi accepterar inte våld.....	55
9.2.2 Närståendevård.....	56
9.2.3 Åldringsvård.....	56

9.2.4 Funktionsnedsättning.....	56
9.2.5 Utkomststöd.....	56
9.3 Hälso- sjuk- och mentalvård.....	57
9.3.1 Mentalvård.....	57
9.3.2 Missbrukarvård.....	57
9.3.3 Sexualvård.....	58
9.3.4 Ätstörningsvård.....	58
9.4 Familj och boende.....	58
9.4.1 Boende.....	58
9.4.2 Familjen.....	59

Kapitel 1

Inledning

5

1.1 Det är vi som är framtiden

10 Svensk Ungdom är den största svenskspråkiga politiska ungdomsorganisationen i Finland. Vi vill samla unga samhälleligt intresserade människor för att debattera och besluta om saker som angår oss och vår omvärld. Vi vill öka intresset för politik bland ungdomar och unga vuxna. Vi som är unga i dag måste våga tänka själva och tro på våra egna visioner. De beslut som fattas i dag ska vi leva med i framtiden, därför strävar vi som förbund till att föra en aktiv diskussion kring hurudan framtid vi vill se.

15 Svenska språkets ställning är inskriven i grundlagen men dess ställning i samhället är inte garanterad. Det krävs en daglig bevakning av de svenska frågorna. Språklagen ska efterlevas. Svensk Ungdom arbetar för en fungerande tvåspråkig vardag i Finland. Det svenska språket lever inte vidare av sig självt och därför är det också de ungas uppgift att trygga den egna framtiden. Politisk aktivitet ligger som grund för att demokratin ska fungera i verkligheten och genom att delta i det politiska beslutsfattandet kan vi påverka vår framtid. Vi anser att politiska partier behövs, eftersom de garanterar en nödvändig form av stabilitet.

25 Vi anser att folkrörelser och enskilda individers insatser är ett nödvändigt komplement till partipolitiken. Ett system med enbart ensaksrörelser underminerar en fungerande demokrati.

30 En fri och öppen debatt är en förutsättning för ett fungerande demokratiskt system. Vi godtar inte lyckta dörrar och hemligstämplade papper inom politiken. Öppenhet är en förutsättning för att uppehålla medborgarnas förtroende för beslutsfattandet. Vi vill att alla ska ha möjlighet att göra sin röst hörd. Vi tror på jämlikhet och människans rätt att bestämma över sitt liv, så länge hon inte inskränker på andra människors personliga frihet. Vi förespråkar mottot "frihet under ansvar". Vi arbetar för en ökad respekt i samhället och en större förståelse människor emellan.

35 1.2 Vår syn på individen, friheten och ideologin

1.2.1 Liberalism – Vår ideologiska förankring

40 Liberalism är att lita på att individen kan göra sina egna val och ta ansvar för dem. Liberalism är att respektera andras val och inte kränka deras rättigheter. Vi tror inte på ett

samhälle genomsyrat av egoism, därför vill vi betona ansvaret för medmänniskan. Vi tror på ett välfärdssamhälle där individens självförverkligande står i centrum. Vi tror på alla människors lika värde och på att alla måste få en chans att göra det bästa av sitt liv.

5 Jämlikhet är en naturlig förutsättning för att friheten i samhället ska förverkligas. Jämlikhet är strävan efter att erbjuda alla en likvärdig utgångspunkt. Jämlikhet är att alla är lika inför lagen och jämbördiga i samhället. Kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, sexuell läggning och funktionshinder avgör inte en människas värde. Vi tror på respekten för den enskilda människan och att olikheter människor emellan är en tillgång. Jämlikhet förutsätter synliggörande och motarbetande av diskriminering och fördomar som står i vägen för allas möjlighet att förverkliga sig själva på lika villkor.

1.2.2 Demokrati

15 Demokratin vilar på grundläggande friheter – att yttra sig, förena sig och mötas, att verka politiskt och idka företagsamhet samt att tro och tycka som man vill. Demokrati är det enda politiska system som garanterar varje människas friheter och rättigheter. Makten i en demokrati utgår från de enskilda medborgarna genom allmänna och fria val. Demokrati är ingen självklarhet och därför måste varje generation övertygas om att demokrati som styrelsesätt är överlägsen alla andra styrelsesätt. Systemet måste ständigt granskas så att brister och hotbilder upptäcks och åtgärdas i tid. Plötsliga omvälvande händelser i när och fjärran får inte förleda oss att kringskära de demokratiska rättigheterna. Främlingsfientliga och antidemokratiska organisationer får inte få ett fotfäste i vårt samhälle.

25

1.2.3 Svenskfinland – I dag och i morgon

30 Finland ska även i framtiden vara tvåspråkigt. Vi tror inte på en isolering av det svenska språket, utan på samarbete. Svenska institutioner och särlösningar är ändå en ofrånkomlig grund i det finlandssvenska samhället, för att trygga språkets och kulturens fortlevnad. Vi vill utveckla Svenskfinlands två stöttepelare, kulturautonomin och existensen av levande svenska områden. Vid sidan av kulturautonomin utgör de svenska kärnområdena en förutsättning för ett levande Svenskfinland och ett funktionellt tvåspråkigt Finland. Den kulturautonomi vi har måste ständigt utvecklas i takt med det övriga samhället. Vi måste arbeta för att våra egna lösningsmodeller ska stå på en stabil ekonomisk och funktionell grund. För att bevara det svenska i Finland behövs ett samarbete inte bara över region- och partigränser, utan även mellan andra föreningar och institutioner. De svenska särlösningarna måste beaktas i reformer som rör Svenskfinland. Vi vill arbeta för att det svenska i Finland i framtiden ska ha en stark position och att finlandssvenskarnas vardag ska präglas av nya visioner.

40

Kapitel 2

Inrikesministeriet

5

2.1 Regionerna

Även om kommunerna har det tufft ekonomiskt och måste prioritera finns det saker som inte får sparas bort. Kommuninvånarna behöver inte bara hälsovård och utbildning. Politikerna måste se till helheten. Vi bör undvika en situation där den största delen av befolkningen bor i några få överbefolkade städer samtidigt som resten av landet töms på invånare. För en hållbar utveckling för landsbygden behövs bl.a. lokalt producerade tjänster och varor. Detta kan endast uppnås genom att människor kan bo och verka i hela landet.

Företagsamhet är nyckeln till ett levande Finland. Outnyttjad potential att skapa nya arbetsplatser finns speciellt inom mikro- och småföretagen. På landsbygden är det också viktigt att skapa nya arbetsplatser speciellt för att minska ungdomsarbetslösheten och förhindra att de unga flyttar bort från kommunen. Denna tanke bör genomsyra alla sektorer inom regionalpolitiken.

2.2 Förvaltning

2.2.1 *Det kommunala självstyret*

Kommunalt självstyre måste garanteras även i framtiden. Kommunerna ska ha beskattningsrätt samt folkvalda förtroendemannaorgan som beslutar om fördelningen av de gemensamma skattemedlen. Staten får inte ge kommunerna nya lagstadgade uppgifter utan att även fullt ut kompensera kommunerna ekonomiskt. För att uppmuntra kommunerna att gynna företagsamhet är det viktigt att kommunernas andel av samfundsskatten höjs.

2.2.2 *Kommunalt samarbete*

Finlands kommuner har ett ansvar att se till att deras invånare får en god service till ett rimligt pris. I många små kommuner är också förvaltning en avsevärd utgiftspost. För att kunna erbjuda en god service och samtidigt minska på utgifterna för beslutsmekanismer kan små kommuner vinna på samfinansiering.

Tvåspråkiga eller enspråkigt svenska kommuner bibehåller sin tvåspråkighet eller svenskspråkighet genom att samarbeta kring gemensamma behov, så att t.ex. hälsovård och förvaltning kan fungera på båda språken. I sådana fall där det inte går att garantera svenska tjänster på annat sätt måste det finnas svenska särlösningar.

5 Vi tror inte på tvångssammanslagningar av kommuner. Vi värnar om den grundlagsenliga kommunala självbestämmanderätten och anser att kommunerna ska få bestämma om de går samman eller hur de i övrigt arrangerar sin förvaltning. Det finns inget behov att komma upp i ett visst invånarantal ifall kommunen annars fungerar väl. Resultatet av en sammanslagning ska alltid vara en förbättring av serviceutbudet gällande
10 kvalitet och pris. Sammanslagningen ska också ske med tanke på regionens bästa. Med hjälp av samarbete och koordinering kan små enheter få en starkare röst gentemot eventuella närliggande, stora ekonomiska centra. På så sätt kan den kommunala självbestämmanderätten säkras och en levande region samt en regional identitet bevaras. För att landsbygdskommunerna ska ha en positiv befolkningsutveckling måste
15 kommunerna också utvecklas. En liten kommun har eventuellt inte resurserna att upprätthålla ett brett serviceutbud själv. För att minska risken att verksamhet indras kan kommunerna koordinera och samarbeta också gällande tjänster som höjer invånarnas livskvalitet. Det är viktigt att kommunerna samarbetar i frågor som berör utveckling av näringslivet samt turism och kollektivtrafik i regionen. Kommuner bör belönas
20 ekonomiskt om de övergår till mer miljövänliga tjänster och produkter samt reducerar avfallsmängden. Det ska löna sig med investeringar som gör kommunen mera miljövänlig.

Vi anser att region- och samkommuner är ett gott initiativ. Konceptet ska fortsättningsvis utvecklas. Region- och samkommunerna kan ge kommunerna en starkare
25 röst gentemot överdriven centralisering. Det växande demokratiunderskottet i samkommunerna är ett stort problem och man bör eftersträva en enhetlig struktur där kommuninvånarna har en verklig möjlighet att följa beslutsgången.

30 2.3 Ung i kommunen

Vi vill förverkliga handlingskraftiga ungdomsfullmäktigen alternativt ungdomsråd i kommunerna. För att garantera att ungdomen får sin röst hörd bör ungdomsfullmäktige
35 ha initiativrätt till kommunens beslutande organ. Ungdomsfullmäktigen eller -råden bör höras i frågor som rör deras verksamhetsfält. De bör ha egna budgetmedel och tillgång till tjänstemän. Ungdomsfullmäktigen eller -råden bör samarbeta med skolornas elevkårer för att maximera ungdomarnas inflytande i beslutsprocesserna inom kommunen.

Ungdomsgårdar, idrottsutrymmen och -planer bör vara lätt tillgängliga för alla. Kommunen ska trygga förekomsten av ungdomsgårdar och -lokaler. Det är viktigt att
40 skapa förutsättningar för ett aktivt klubb- och föreningsliv. Kommunen bör säkra verksamheten vid ungdomsgårdarna genom att handha ett tillräckligt antal ungdomsledare. Kommunen bör även säkra ideella ungdomsföreningars verksamhetsförutsättningar, bl.a. genom att det ekonomiska bidraget till ungdomsföreningarna tryggas.

Ungdomar i kommunen ska ha tillgång till gratis personlig rådgivning då det gäller preventivmedel, sex- och samlevnadsfrågor, samt möjlighet att gratis testa sig för könssjukdomar.

5 Kommunen ska även erbjuda vägledning gällande arbete och studier för att undvika att ungdomar faller utanför systemet. Ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsverksamhet ska vara tillgängliga för varje ungdom.

10 Idrott och kultur främjar välmående och bör därför understöd. Tredje sektorn och frivillig verksamhet som t.ex. barn- och ungdomsverksamhet är en viktig del av det sociala kapitalet i regionerna. Detta måste beaktas i politiska beslut och beviljandet av understöd.

Att aktivt understöda lokal föreningsverksamhet bidrar till en levande landsbygd. Ett levande samhälle består av människor i alla åldrar.

15 2.4 Kultur

Kultur främjar välmående och därför ska den vara en del av allas vardag. Kultur ska vara tillgängligt för alla. Kultur kostar lite men ger mycket. Men det är nödvändigtvis inte kommunen som är den bästa kulturaktören. Kommunerna kan möjliggöra kultur genom att skapa förutsättningar för tredje sektorns kulturaktörer, genom att erbjuda lokaliteter, understöd, koordinering och publicitet.

Ekonomisk ställning eller boningsort ska inte få påverka tillgången på kultur. Möjligheterna för att skapa olika sorters kultur måste garanteras.

25 Anställda mår bevisligen bättre av kultur. Därför ska arbetsgivare erbjuda skattefria kultursedlar. Staten har sitt givna ansvar för de nationella kulturerna och att minoriteters kulturer får synlighet och stöd.

30 2.5 Motion

Motion främjar välmående och därför ska den vara en del av allas vardag. Alla ska ha en möjlighet att utöva idrott. Motion har positiva effekter på den fysiska hälsan samt minskar på utslagning av ungdomar. Det ska vara möjligt att utöva idrott både på toppnivå samt som hobby. Ekonomisk ställning eller boningsort ska inte få påverka byggande av idrottshallar eller andra motionsområden. Möjligheterna att utöva olika sorters idrott måste säkerställas.

40 2.6 Kommunikationer

Fungerande kommunikationer är en grundsten för välmående regioner och av yttersta vikt för att möjliggöra en kontinuerlig utveckling av hela landet. Med kommunikationer avses både väg-, tåg- och flygförbindelser samt lokaltrafik. För att uppmuntra till

miljövänligt tänkande ska kollektivtrafik vara billigare än att åka bil en motsvarande sträcka. Alla människor ska inte bo i Helsingfors och därför behövs goda kommunikationer med järnväg till övriga Finland. Nya satsningar på snabbare järnvägsförbindelser behövs.

5 I tätorter är det viktigt att vi har en heltäckande och förmånlig kollektivtrafik, för att minska på privatbilismen. Även i glesbefolkade områden är det nödvändigt att upprätthålla en fungerande kollektivtrafik. Här är också subventionering av kollektivtrafiken av stor vikt för att priset för resenärerna inte ska bli oskäligt högt. Att upprätthålla många olönsamma linjer är ändå inte ett självändamål.

10 Tågtrafiken är i en nyckelroll då det gäller kommunikationerna i landet. Bannätet bör hållas i gott skick och utvecklas. Persontrafiken på sträckan Hangö-Karis är konstant hotad och ansträngningar bör göras för att garantera dess framtid. För att fler ska välja att pendla till jobbet med tåg ska mobiltäckningen vara god. VR:s tåg bör förse med trådlös internetuppkoppling.

15 Satsningarna på infrastruktur och kommunikationer i Helsingfors gynnar hela landet. Helsingfors-Vanda flygplats ska fortsättningsvis utvecklas. SU ser inget behov av ett trafik- eller passagerartak för Helsingfors-Vanda flygplats.

20 En ny flygplats behöver heller inte byggas i Helsingforsområdet. Malms flygfält ska utvecklas och moderniseras för att också i framtiden kunna fungera för helikoptrar, sportflyg samt i högre grad än nu, privata och små affärsflyg.

Sjöfarten och förbindelsefartygen är också viktiga delar av ett fungerande förbindelse- och transportnät. Sjöfarten bör även i fortsättningen stödas av staten så att det är möjligt att bibehålla fartyg under finsk flagg. Den finländska sjöfarten bör ha samma verksamhetsförutsättningar som andra rederier kring länderna i Östersjön.

25 Trafikförbindelser i skärgården, så som landsvägsfärjor, är oerhört viktiga för att hålla skärgården vid liv. Förbindelserna måste vara sådana att det är praktiskt möjligt att bo i skärgården året om. Skärgårdsborna ska ha möjlighet att pendla och jobba på fastlandet och servicetjänster ska fungera normalt. Skärgården har också stor potential att utvecklas så länge man upprätthåller en fungerande förbindelsetrafik. Deltidsboende med möjlighet till distansjobb och turister är grupper som i ökad grad kunde lockas till skärgården. På ställen där det kan ses som motiverat bör man utreda fast vägförbindelse på sätt som av miljömässiga skäl är förnuftigast.

35 För att höja konkurrenskraften på landsbygden och i hela Finland bör byggandet av nästa generations bredbandsnät inledas utan fördröjning. För att klara av framtidens utmaningar ska dessa nät byggas med tillräckligt hög hastighet, vilket i praktiken betyder att alla fastigheter på sikt ska anslutas via optisk fiber. Denna nya infrastruktur skapar förutsättningar för både bibehållande av och skapande av nya arbetsplatser samt inflyttning till regionerna. De digitala kommunikationsnätverken ska betraktas som en naturlig del av Finlands infrastruktur. För att gynna innehållsproduktion oberoende av läge ska dessa nät vara symmetriska, dvs. kapaciteten ska vara lika stor i bägge riktningar. Detta går att förverkliga endast via optiska fibernät. Staten bör ta en aktivare roll i denna utveckling genom att utveckla statliga lånesystem och låta hushållsavdraget även gälla för dessa investeringar.

45

2.7 Huvudstadsregionen

För att huvudstadsregionen ska kunna fortsätta utvecklas och konkurrera med andra europeiska städer behövs utvecklade kommunikationer, mer bostäder och ett aktivare imagebyggande. Huvudstadsregionens kollektivtrafik behöver också utvecklas. En fortsatt utbyggd kollektivtrafik med fokus på spårtrafik är det bästa sättet att minska privatbilismen.

Helsingfors ska bevara sina nuvarande kommungränser och samtidigt trygga närdemokrati. Samarbetet med närkommunerna måste intensifieras. För att stärka huvudstadsregionens internationella profil måste det ske satsningar på kultur. Attraktiv arkitektur är en viktig del av imagebyggandet. För att säkerställa detta bör offentliga anbuds- och arkitekttävlingar arrangeras när nya offentliga byggnader planeras.

Många människor på samma plats är en utmaning för miljön och återvinningssystemen. Huvudstadsregionen måste förbättra och utveckla sitt återvinningsarbete samt satsa på energisparande.

Huvudstadsregionen är den ekonomiska drivkraften i Finland. För att Finlands ekonomi ska må bra är det av yttersta vikt att det i huvudstadsregionen finns goda förutsättningar för företag i form av infrastruktur och kommunikationer. Detta kräver också att staten högt prioriterar de möjligheter som finns inom regionen. Helsingfors erbjuder närheten till Tallinn och St.Petersburg även möjligheter. En regional utvecklingsstrategi ska inte begränsa sig inom en nationalstat om det finns geografiska förutsättningar för gränsöverskridande samarbete.

2.8 Rätts- och ordningsväsendet

Grunden för rätts- och ordningsväsendet i Finland ska vara ett oavhängigt domstolsväsende och en tryggad tillgång på poliser och ordningsmakt i landets alla kommuner. För att garantera rättssäkerheten bör rättsprocesserna vara effektiva. Därför måste den bristande tillgången på åklagare i Finland åtgärdas. Mer resurser krävs för att förverkliga Europadomstolens domar om de långa rättsprocesserna. De mänskliga rättigheterna gällande rättsprocesser som Finland har förbundit sig till, ska säkerställas utan undantag. Bl.a. bör rättigheten till rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en oavhängig och opartisk domstol samt rättigheten till rättegångsbiträde och eventuell tolk garanteras. Straffskalan för brott som är extra grova måste skärpas, speciellt för brott som riktas mot människors liv och hälsa. Sexualbrott bör falla under allmänt åtal och inte längre vara ett målsägandebrott. Gemensamma riktlinjer för dömandet av sexbrott måste införas så att regionala skillnader i bestraffningen undviks. Kulturella olikheter ska inte heller vara en förmildrande faktor i domen. Vi förespråkar ett förbud av sexköp.

Poliser ska inte utbildas till arbetslöshet och därför är det viktigt att polisutbildningen motsvarar samhällets behov. Polisen måste garanteras tillräckliga resurser och dess färdighet att möta också nya former av hot måste säkerställas genom kontinuerlig fortbildning. Utbildning och fortbildning är även ett viktigt led i att

motverka förekomsten av tjänstebrott inom ordningsväsendet. Ett aktivt arbete krävs också för att motarbeta rasism inom ordningsväsendet. Extra resurser till kriminalvården måste tryggas. För att förhindra återfall måste eftervården effektiveras och större insatser göras för att integrera personer med ett kriminellt förflutet i samhället. Polisen behöver
5 även ökade resurser och bättre verktyg för att bekämpa människohandeln. Både europeiskt och globalt polissamarbete är av yttersta vikt i denna fråga. Som ett led i detta bör Finland erbjuda uppehållstillstånd åt offer för människohandel som samarbetar med rätts- och ordningsväsendet.

10

2.9 Flykting- och integrationspolitik

Finland behöver en ny, öppen invandringspolitik. Svensk Ungdom vill fortsätta arbetet för ett gränslöst Europa och samtidigt riva de murar som byggs upp kring Europeiska
15 unionens yttre gränser. Vi ser det mångkulturella samhället som en utmanande möjlighet och inte som ett hot. Vi kräver att Finland tar en ökad andel av det globala ansvaret för människor på flykt. Vi behöver arbetskraftsinvandring som ett medel för att rädda välfärdsstaten, när de stora åldersklasserna går i pension. Därför borde Finland göra sin arbetsmarknad attraktivare utåt. Vi tror på individen och anser att de människor som vill
20 ska få trivas här och verka för vårt finländska samhälle.

Handläggningstiden för uppehållstillstånd måste förkortas. Väntetiden för asylsökande bör inte vara längre än 6 månader. I sådana fall där myndigheterna inte finner avgörande skäl till utvisning inom utsatt tid ska den asylsökande garanteras rätt till
25 uppehållstillstånd. Kortare behandlingstid är även det bästa sättet att motarbeta missbruk av asylrätten. Under väntetiden bör språkundervisning, utbildning, jobb eller yrkespraktik erbjudas de som väntar på besked.

Flyktingar¹ som bott mer än tre år i Finland bör få permanent uppehållstillstånd. Asylsökande som begår brott ska ta sitt straff men inte bli utvisade.

B-tillstånden för asylsökande bör avskaffas omgående. Det bör vara möjligt att överklaga
30 negativa asylbeslut som fattats enligt snabbt förfarande.

Lagstiftningen om snabbavvisning bör upphävas eftersom den äventyrar den sökandes rättssäkerhet. Beslut som inte ger den asylsökande rätt till asyl bör av den asylsökande kunna överklagas i högre instans.

De asylsökande bör ha möjlighet att stanna i landet tills besvärsprocessen är
35 slutförd. Dublinkonventionen² ger upphov till en ojämn fördelning mellan EU länderna av ansvaret att erbjuda fristäder. Den försätter också asylsökande i en orättvis situation eftersom tolkningen av kriterierna för behov av skydd varierar från land till land, samt är

---

¹ Som flykting räknas enligt Genèvekonventionen en person som har skäl att vara rädd för förföljelse i sitt hemland på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, kön eller sexuell läggning eller på grund av att han eller hon tillhör en viss samhällsgrupp.

² Dublinkonventionen reglerar vilken stat som är ansvarig för att pröva en asylansökan som gjorts i ett medlemsland i den Europeiska unionen eller vissa andra europeiska stater. Den asylsökande hindras genom denna initiera mer än ett asylförfarande inom medlemsländernas områden.

okänslig för individens bästa. Dessa brister i konventionen kräver omedelbara åtgärder. Asylprocesser handlar om människor och inte objekt som skickas fram och tillbaka som feladresserade postförsändelser. En gemensam flyktingpolitik på EU-nivå behövs men denna politik bör utgå från värnandet om individernas trygghet och mänskliga

5 rättigheter. Tolkningsprinciperna av flyktingkonventionen bör vara gemensamma för EU-länderna. EU:s transportöransvar³ bör avskaffas. Istället bör ansvaret för kontrollen av inresandet ligga hos gränsbevakningsmyndigheterna. Uppehållstillstånd bör beviljas om hälsotillståndet hos en asylsökande är så allvarligt att en utvisning innebär uppenbara risker för personens hälsa.

10 Förteckningar över s.k. säkra länder är inte fullt tillförlitliga och får därför inte vara det enda argumentet i avgörandet av asylfrågor. De individuella behoven måste beaktas eftersom fullständig bevisning ofta är omöjlig i flyktingärenden. Gravida kvinnor och minderåriga asylsökande som anländer utan förmyndare ska visas särskild hänsyn. Antalet minderåriga asylsökande har ökat och deras situation måste uppmärksammas i

15 högre grad. Det är frågan om ensamma barn och ungdomar som kommer till Finland, och de behöver hjälp, stöd och vård. Det finns ett behov att ändra barnskyddslagen så att även dessa barn kunde få nödvändig eftervård. Samtidigt bör återförening av familjemedlemmar prioriteras. Utöver de existerande kriterierna⁴ bör personer som riskerar förföljelse på grund av sin sexuella läggning eller sitt kön få rätt till uppehåll i

20 Finland som politiska flyktingar. Kommunerna bör ta ett större ansvar i att ta emot kvotflyktingar, samtidigt som det statliga stödet till kommunerna måste höjas för att öka de kommunala kvotplatserna.

Flyktinglägren bör utvecklas mot mer humana och säkra platser. Vi tycker inte heller att flyktingläger genom bilaterala avtal med länder utanför EU-gemenskapen är

25 acceptabla.

2.9.1 Arbete är nyckeln till integration

Permanent arbetslöshet innebär även ett permanent socialt utanförskap. En

30 arbetsmarknadspolitik som stimulerar till nya jobb bör vara en central aspekt av den finländska integrationspolitiken. Hit hör bland annat sänkta arbetsgivaravgifter och en ny syn på företagsamhet genom förenklade regelverk och mindre byråkrati.

Många invandrare har i dag svårt att komma in på den finländska arbetsmarknaden p.g.a. en ovilja att anställa personer med utländsk bakgrund. Orsakerna

35 kan också vara bristande språkkunskaper eller otillräckliga intyg över kompetens och studieresultat i hemländerna. Språkkunskaper i de inhemska språken ska ändå inte vara ett krav ifall det inte krävs på arbetsplatsen eller arbetsuppgiften. Möjlighet till praktik för invandrare, speciellt studerande, är avgörande för lyckad integration på arbetsmarknaden.

---

³ Den som utför transporten i fall av människosmuggling är ansvarig och kan straffas i fall av olägenheter.

⁴ Asyl beviljas i dag om den sökande lämnat sitt hemland eller sitt permanenta bosättningsland p.g.a. att han har skäl att frukta förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller på grund av sin politiska uppfattning.

Diskriminering p.g.a. etnisk bakgrund i arbetslivet ska utredas och leda till bestraffning av arbetsgivaren.

Ett tillräckligt utbud av goda språkkurser och ändamålsenlig och flexibel validering av examina ökar möjligheterna att ta vara på invandrares kunskaper.

- 5 De europeiska länderna ska skapa ett gemensamt system för godkännande av olika examina. Studietiden som utlänningar tillbringat i Finland ska påverka positivt i bedömningen av medborgarskap.

- 10 För att motarbeta diskriminering på arbetsmarknaden är det viktigt att invandrare är medvetna om sina rättigheter och om landets lagstiftning i dessa frågor. När det gäller anställning av personal med utländsk bakgrund bör offentliga sektorn agera som föregångare. Rasism motarbetas bäst genom lyckad integrering och ökad information och diskussion om olika kulturer. Speciellt fokus ska ges till att uppmuntra invandrarkvinnor till företagsamhet och därmed motverka att de isoleras i hemmen.

15 *2.9.2 Invandrartäta områden*

- 20 Extra satsningar på skolor på orter där många har invandrarbakgrund är viktigt för att integreringen ska lyckas. Individuella behov måste beaktas så att de som behöver extra tid även får det. Den grundläggande utbildningen måste ges de resurser som krävs för att alla ska kunna garanteras samma förutsättningar i livet. Rätten att bära religiösa och kulturella symboler i skolor ska vara en självklarhet så länge det inte kränker eller diskriminerar omgivningen. De får inte heller försvåra undervisningen.

- 25 Det offentliga ska inte lägga sig i var individer väljer att bosätta sig. Det är viktigt att följa upp situationen för de kvinnor som är nyanlända i Finland. Kvinnor är vanligen de som integreras sämst eftersom de ofta är hemmafruar och inte lär sig det nya språket. De är ofta inte heller medvetna om sina rättigheter.

- 30 En viktig del av integreringen är att nyfinländare deltar i förenings- och kulturliv. Det är inte bara en viktig del av integreringen utan också en viktig del av arbetet mot rasism. För att integrationen ska lyckas bör inte alla invandrabarn placeras i samma skola på en ort med stort antal invandrare, om möjlighet till andra lösningar finns att tillgå i planeringen av elevupptagning. Kommunen bör planera sitt utbud av hyresbostäder, så att inte alla nyanlända personer hänvisas till samma område.

Kapitel 3

Utrikesministeriet

5

3.1 Finlands utrikespolitik

10 Finlands utrikespolitik ska till en högre grad föras med beaktande av såväl de globala
möjligheterna som de globala hoten. De två mest naturliga referensramarna för Finland
att agera inom är Norden och EU. Multilateralt samarbete med Baltikum, utgör en viktig
del av det internationella samarbetet. Finland bör aktivt ta del i internationella
15 samarbetsforum och organisationer som delar samma värderingar som EU och
Europarådet. Finland bör utgående från dessa värderingar arbeta för att tron på mänskliga
rättigheter, demokrati, hållbar miljömässig utveckling och en fri marknadsekonomi med
socialt ansvar får fotfäste i hela världen. För att lyckas lösa de stora utmaningarna vi står
20 inför i dag; gränsöverskridande klimathot, den stora klyftan mellan rika och fattiga
länder, hälsoproblem som HIV/AIDS, svält, epidemier, barndödighet och
bristsjukdomar, väpnade konflikter och fattigdom måste det internationella samfundet ha
en stark tilltro till multilaterala lösningar framom unilaterala lösningar. Interkulturell
förståelse, rättvisa, jämlikhet och individuell frihet bör därmed vara centrala begrepp i den
internationella politiken. Finland har ett ansvar att bidra med resurser, kunskap och vilja
för att bekämpa missförhållanden i världen.

25

3.2 Finland och dess närområden

3.2.1 Norden

30 Det nordiska samarbetet är ytterst viktigt för Finland, i större sammanhang är det av
största vikt att länder med liknande värderingar kan köra sina frågor gemensamt. Norden
ska fungera som en föregångare och som en förebild för mellanstatligt samarbete. De
beslut som tas inom Nordiska Rådet måste följas upp så att det inte bara blir vackra ord
på papper och arbetet för att riva gränshinder måste snabbas upp.

35 Nordens gemensamma ekonomi är en av de största i världen och därför borde de
nordiska länderna tilldelas en gemensam plats i G20. Norden ska fungera som en enhetlig
aktör i internationella sammanhang som EU och FN och stå för progressivitet, miljövärn,
öppenhet och social säkerhet. Norden som global aktör ska stå speciellt starkt för
demokrati och mänskliga rättigheter.

Ungdomens Nordiska Råd (UNR) är en viktig del av det nordiska samarbetet och är ett unikt forum, internationellt sett. Rådet ska stärka sin roll som politisk påverkningskanal. Därför måste UNR garanteras tillräckliga resurser för att också i framtiden kunna gå i bräschen för ungdomspåverkande och stärkande av de nordiska språkens ställning.

3.2.2 Den nordliga dimensionen

Den nordliga dimensionen ska utvecklas till att bli ett forum för de nordiska och baltiska länderna, Vitryssland, Tyskland, Polen, Kanada och Ryssland. Forumet ska fokusera på frågor specifika för de nordliga länderna samt den arktiska intressesfären. Den nordliga dimensionen ska se utöver det geografiska, länderna ska arbeta för hela sfärens bästa för att tillsammans vara starkare.

Forumet ska vara transparent och öppet och sätta särskild vikt på miljö, hälsa och socialt välbefinnande, trafik, energi och logistik. Östersjön samt det arktiska områdets framtida betydelse inom forskning och logistik är av särskilt intresse. Det gränsöverskridande samarbetet inom den nordliga dimensionen ska bygga på jämlikhet mellan de olika parterna, öppenhet och ett gemensamt ansvarstagande för regionen.

3.2.3 Ryssland

Utvecklingen i Ryssland går inte i en önskvärd riktning. Samtidigt som det ekonomiska samarbetet mellan Ryssland och EU-länderna utvecklas förefaller den ryska ledningen att av både globala och interna skäl att politiskt distansera sig från demokrati, på ett sätt som har allvarliga följder för den demokratiska utvecklingen. Finland bör stöda den demokratiska utvecklingen i Ryssland bland annat genom att kraftigt ta avstånd från korruption och uppmuntra finska företag som etablerat sig i landet att göra det samma. Därtill ska Finland aktivt sända valkontrollanter till de val som ordnas.

Finland har som grannland en viktig roll att inom EU värna om relationerna österut. Finland bör aktivt förespråka att Ryssland skulle bli medlem i WTO. För att underlätta samarbetet mellan länderna bör större rörlighet råda mellan Ryssland och EU. I östra och norra Finland är kontakterna till Ryssland av historiska och traditionella skäl täta, individerna som rör sig mellan länderna skulle ha nytta av ett flexiblere system. Lösningen kunde vara att upprätta ett regionalt dynamiskt samarbete för att främja folkdimensionen, näringslivet samt arbetsmöjligheterna. Rysslands storlek gör att regionala samarbeten ibland är att föredra.

Samtidigt bör gränssamarbetet mellan Ryssland och Finland utvecklas för att underlätta handel och speciellt gränsöverskridande transport. Gränssamarbetet behövs också för att bättre förhindra människohandel, smuggling och övrig kriminalitet. En aktiv dialog om miljö borde ständigt föras och Finland borde stöda Ryssland i de miljöprogram de tar del i.

3.3 Europeiska Unionen och Europa

3.3.1 EU:s lagstiftning och institutioner

5 EU ska vara överskådligt och grundfördragen ska kontinuerligt följas upp, speciellt med tanke på hur öppen och demokratisk unionen är. Alla länder ska vara jämlika men de mindre medlemsländernas intressen och särdrag ska beaktas särskilt. Minoriteternas intressen ska bevakas aktivt och ett antal platser i parlamentet ska vikas åt de största historiska, språkliga och regionala minoriteterna.

10 Behovet av aktivt lobbyande i EU:s institutioner är nu ännu större i och med att Lissabonfördraget⁵ trätt i kraft och därför bör de finlandssvenska frågorna bevakas av en egen representant i form av en lobbyist. Till lobbyistens uppgifter skulle höra att föra fram missförhållanden och agera som sakkunnig i finlandssvenska minoritetsfrågor samt sprida kunskap om Finlands tvåspråkighet.

15 Finland ska aktivt vara med i nomineringsprocessen för den Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Europeiska rådets ordförande, kommissionen och kommissionens ordförande.

Individen ska vara det centrala i EU och genomgående öppna institutioner med insyn samt information om de olika processerna är av stor betydelse för EU-medborgaren.
20 Det låga valdeltagandet i Europaparlamentsvalet måste motarbetas med information och ett aktivt valarbete.

Lagstiftningsprocessen är särskilt viktig och öppenheten i processen måste garanteras. Parlamentet ska ha den primära lagstiftande makten. Kommissionen ska effektivt övervaka implementeringen av EU:s beslut.

25 Parlamentets sessioner ska hållas i Bryssel. Det är av största vikt att man inom EU drar upp gemensamma politiska riktlinjer på alla dess kompetensområden. Denna uppgift ska handhas av Europeiska Unionens Råd och Europeiska rådet. Finland ska på rådets toppmöten enbart representeras av statsministern.

30 Europaparlamentet ska som ett folkvalt organ fungera som en kontrollinstans av kommissionens och de övriga institutionernas arbete. Som ett led i strävan att åtgärda det demokratiska underskottet i EU ska en mekanism genom vilken Europaparlamentariker kan lämna in initiativ till kommissionen utarbetas. Detta förutsatt att initiativen erhåller tillräckligt stort stöd i parlamentet.

35 3.3.2 EU och ekonomi

Alla EU:s medlemsländer ska gå med i det ekonomiska och monetära samarbetet, EMU, så fort de har uppfyllt kraven på EMU-medlemskap⁶ och har uppvisat tillräcklig stabilitet.

---

⁵ Lissabonfördraget (reformfördraget) undertecknades av EU:s stats- och regeringschefer 13.12.2007. Fördraget ska under år 2008 ratificeras av varje medlemsstat enligt ländernas egna konstitutionella bestämmelser och det är tänkt att fördraget ska träda i kraft i 1.1.2009. Fördraget ska förenkla och förtydliga beslutsfattandet i unionen. Lissabonfördraget ändrar institutionernas roller, uppgifter och sammansättningar så att de motsvarar behoven i en utvidgad union.

⁶ Kraven är de fyra konvergenskriterierna dvs. en hög grad av prisstabilitet, en hållbar finansiell ställning i den offentliga sektorn, stabil växelkurs och den långa räntan i genomsnitt inte får vara mer än 2 procent högre än den genomsnittliga räntan i de tre länder som har lägst inflation.

Konvergenskriterierna ska gälla under hela den tid som landet är EMU medlem. Staters skuldbörda måste vara i rimlig balans med deras stimulansåtgärder och basera sig på långsiktigt tänkande för att undvika en oskäligen skuldsanering för framtida generationer. Varje enskilt EU-land bör ändå ha beredskap och ambition att vidta stimulansåtgärder och säkerställa tillgången på krediter, bl.a. företagskrediter i tider av ekonomisk recession. Detta för att stöda den inre marknaden och unionens konkurrenskraft. ECB rådet ska aktivt följa med ländernas nationella ekonomi och uppmärksamma dess brister och ge råd för en stabilare ekonomi.

5 Euron ska vara en av världens ledande valutor. För att främja EU:s tillväxt och konkurrenskraft bör de sista hindren för den fria rörligheten avlägsnas, framför allt med avseende på nya medlemsstater.

10 Europeiska Unionens råd och parlamentet ska bli jämbördiga parter i besluten om EU:s årsbudget. Syftet med EU:s gemensamma budget ska vara att minska inkomstskillnader och social ojämlikhet inom EU, främja den fria rörligheten och EU:s globala konkurrenskraft, förbättra livskvaliteten för alla EU-medborgare, stärka EU:s kulturella mångfald och bistå utveckling i andra delar av världen. EU ska motverka regioners avfolkning och arbeta för att regioner ska kunna behålla sin relativa produktionskraft i en globaliserad värld. På lång sikt ska syftet med EU:s gemensamma ekonomi vara att jämna ut förhållandet mellan nettobetalare och nettomottagare i unionen.

3.3.3 EU som global aktör

25 EU ska vara en trovärdig och handlingskraftig global aktör och agera som föregångare i globala frågor. EU bör driva gränsöverskridande samarbete, inte bara med stater utan också med internationella organisationer. Genom EU:s gemensamma agenda ska unionen vara en stark pådrivande kraft för att få andra stater att också ta ansvar i globala frågor. Unionen ska genom sina medlemmar vara representerad i FN:s säkerhetsråd. I unionens verksamhet ska mänskliga rättigheter respekteras och främjas på alla plan.

30 Ändamålet med EU:s utvecklingspolitik ska vara att minska fattigdomen globalt och jobba för att FN:s millenniemål blir uppnådda. Detta ska ske genom både direkta bistånd och genom att förbättra handelsvillkoren för mindre utvecklade länder. Koordineringen av de direkta bistånden på EU-nivå bör förbättras. Handeln bör göras mer rättvis och i detta är en viktig åtgärd att EU håller sitt löfte om att avskaffa exportstöden.

35 Även inom unionen ska det globala ansvaret förverkligas genom att den gemensamma migrationspolitiken är enhetlig, rättvis och human. Ett gemensamt asylsystem måste utvecklas och flyktinglägren i EU ska ta i beaktande de mänskliga rättigheterna samt tillgodose att förhållandena är humana. EU ska föra en diskussion med ursprungsländerna kring migrationsfrågan för att undvika onödigt mänskligt lidande. De lagliga invandrare ska garanteras samma grundläggande rättigheter som EU-medborgare.

40 EU bör både inom unionen och utåt driva en progressiv, gemensam miljöpolitik med konkreta målsättningar och åtgärder. EU ska vara en initiativtagare och föregångare inom klimatfrågor och alla medlemsländer ska bidra till att uppnå de gemensamma miljömålen, dock ej så att konkurrenskraften mellan länderna förvrids.

5 EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik ska fortsättningsvis utvecklas, framför allt genom en förbättring av EU:s krishanteringskompetens. Ett deltagande i EU:s krishanteringsinsatser ska vara frivilligt för medlemsstaterna. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken ska gå mot ett mer gemensamt försvar som i partnerskap med Nato bevakar unionens intressen.

3.3.4 Vårt framtida EU

10 EU ska vara öppet för alla europeiska länder som delar grundprinciperna om frihet, demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprinciperna. Utvidgningen av EU ska ändå inte vara ett självändamål och får inte heller äventyra stabiliteten i unionen. Då nya medlemsstater antas, bör alla delar av Köpenhamnskriterierna⁷ vara uppfyllda. Integreringen av de nya medlemmarna i unionen ska också ges mera vikt. Mekanismerna för beaktandet av regionala särdrag och minoriteters behov bör förbättras i ett utvidgat EU.

15 Gemensamma strategier⁸ med långsiktiga mål ska kontinuerligt omfattas och uppföljas i EU. Strategierna ska uppgöras i samråd med olika institutioner och i processerna ska även icke-statliga aktörer ha inflytande.

20 Europa rådets rådgivande organ för ungdomsfrågor är en viktig aktör och bör även i fortsättningen alltid höras inom ungdomsfrågor. Särskild vikt bör läggas på att utbilda ungdomarna i EU frågor och genom diverse projekt öka deras insikt i EU och deras möjligheter till medverkan i beslutsprocesserna.

25 De framtida utmaningarna för EU är mångfacetterade och för att möta dessa krävs en stark union med en klar struktur och gemensamma mål. Det akuta behovet av hållbar utveckling blir allt mer påtagligt och konkurrensen på världsmarknaden allt hårdare men lösningen är inte att bygga murar mot omvärlden, mer insatser för ökat engagemang med andra delar av världen behövs i vårt framtida EU.

3.3.5 Europa

30 Finland bör även samarbeta med de europeiska länder som inte tillhör EU. Visumbehandlingar bör effektiveras och göras mer ändamålsenliga. Samarbetet ska förverkligas genom både bilaterala och multilaterala avtal. Speciellt viktigt är det att utöka samarbetet kring områden som handel, energi och bekämpning av kriminalitet.

---

⁷ Kriterierna är: det politiska kriteriet, dvs. att länderna ska ha stabila institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och minoritetsskydd; det ekonomiska kriteriet, dvs. att länderna ska ha en fungerande marknadsekonomi och förmåga att hantera marknadskrafterna och konkurrenstrycket inom EU samt det rättsliga kriteriet, d.v.s. att länderna ska vara i stånd att anta gemenskapens regelverk och uppfylla de skyldighetersom följer av medlemskapet, särskilt målen om en politisk, ekonomisk och monetär union.

⁸ Lissabonstrategin lades fram i mars 2000 av Europeiska rådet. Lissabonstrategin är en strategi för att göra unionen till världens mest konkurrenskraftiga, kunskapsbaserade ekonomi fram till 2010. Lissabonstrategin gäller nästan alla EU:s åtgärder med anknytning till ekonomi, samhälle och miljö. Strategin innehåller mer detaljstyrda strategier om bl.a. reformer gällande forskning, utbildning och det sociala trygghetssystemet. Europeiska rådet samlas varje vår för att granska hur strategin framskrider och besluta om kommande prioriteringar för att uppnå de mål som ställdes upp i Lissabon.

Finland ska också ta en aktivare roll i de samarbetsorganisationer som verkar i Europa, framför allt Europarådet, OSSE och EFTA. Europarådet har genom den europeiska människorättsdomstolen avgörande betydelse för säkerställandet av mänskliga rättigheter i Europa. Europarådet är ett betydande samarbetsorgan inte minst för att alla europeiska stater, inklusive Ryssland är medlemmar. Därför är det av yttersta vikt att rådets verksamhet tryggas även i framtiden.

3.4 Globala frågor

10

3.4.1 Global säkerhet

För att kunna bekämpa de centrala globala problemen måste det internationella samfundet erkänna att de största säkerhetshoten inte känner gränser. FN ska utgöra den viktigaste ramen för det internationella samarbetet men för att FN ska kunna fungera effektivt måste organisationen förnyas. Speciellt säkerhetsrådet måste reformeras.

För att bekämpa de hot miljökatastrofer och inverkningarna av klimatförändringen medför, måste alla länder binda sig vid utsläpps begränsningar som fastställs genom internationellt samarbete och en hållbar energipolitik som medför minsta möjliga belastningar för miljön. Kraven och begränsningarna bör beakta de olika ländernas utgångsläge. Samma krav som ställs på utvecklade länder kan inte utan vidare ställas på utvecklingsländer. Utvecklingsländerna är ingen homogen grupp, utan BNP måste stå som grund för landets insats i att möta klimatmålen. Betydande insatser behövs för utveckling och överföring av miljövänlig teknologi till u-länder.

Beväpnade konflikter utgör alltså stora säkerhetshot i världen. FN bör kunna agera effektivare i både mellanstatliga konflikter och inomstatliga humanitära kriser där folkmord eller brott mot mänskligheten förekommer genom att skicka fredsbevarande styrkor till dessa områden. Mera tyngd ska även ges åt förebyggande åtgärder och tidigt ingripande. Det är omvärldens skyldighet att ingripa då folkmord eller etnisk rensning sker någonstans i världen.

De säkerhetshot terrorism medför gäller inte bara hotet om direkta terrordåd, utan även den inskränkande inverkan retoriken om terrorhot har på människors vardag och den stundvis inhumana politik som berättigas med motivering av terrorbekämpning. För att kunna bekämpa terrorism och försvara värden som frihet och demokrati måste den politik som förs i syfte att bekämpa terrorism även efterfölja dessa värderingar. Bekämpningen av terrorism får inte medföra att mänskliga rättigheter såsom rörelse- och yttrandefrihet kränks.

HIV/AIDS, malaria och olika epidemier är katastrofala hälsoproblem som berör stora delar av världen. Sjukvård och effektiva mediciner ska göras tillgängliga för alla. Immateriella rättigheter ska inte stå i vägen för effektiv vård, i synnerhet i de stater där sjukdomar som HIV/AIDS utgör stora samhällsekonomiska problem. HIV/AIDS kan inte bekämpas utan att höja utbildningsnivån i de länder som är mest drabbade.

3.4.2 Mänskliga rättigheter

5 Ratificering, implementering och övervakning av konventioner om de mänskliga rättigheterna samt fungerande internationella domstolar är av yttersta vikt. Sanktioner för kränkningar av mänskliga rättigheter bör utdömas, men utan att förvärpa situationen för de utsatta. Den internationella brottmålsdomstolen ska erkännas av alla stater.

10 Människohandel innebär att en människa; en man, kvinna eller ett barn exploateras för finansiell vinning, oftast genom prostitution eller arbetskraft. Människohandel kan jämföras med nutida slaveri och är därmed en allvarlig kränkning mot de mänskliga rättigheterna. Människohandel är gränsöverskridande och kan därför bara bekämpas med gränsöverskridande samarbete. Finland är ett transit- och destinationsland och bör därför motarbeta och bestraffa brottet inom sina egna gränser, men också se till och uppmärksamma problematiken i offrens ursprungsländer såväl som i de slutliga destinationsländerna.

15 Finland bör aktivt sprida medvetenhet om människohandel och etablera gränsöverskridande, strategiska planer för bekämpningen av detta problem. Viktigast är skyddet av och samarbetet med offer för människohandel. Deras säkerhet och trygghet kan öppna dörrar till annars oåtkomlig information.

20 3.4.3 Demokrati

Demokrati möjliggör öppna, fria och jämlika samhällen där den enskilda individen har inflytande över den egna tillvaron. Vår uppfattning av demokrati kan ändå inte direkt införas i alla samhällen; tradition, kultur och särdrag måste beaktas. Ett starkt medborgarsamhälle är grunden för en framväxande och fungerande demokrati och en garant för att demokratiutvecklingen bygger på folkets vilja. Av särskild betydelse är att minoriteters möjligheter till samhälleligt inflytande garanteras.

30 Finlands utvecklingspolitik ska främja medborgaraktivism och fri media samt aktivt motverka korruption. I främjandet av demokrati ska Finland även bidra med sitt kunnande om god förvaltning och jämlikhet.

3.4.4 Internationell handel

35 Den internationella handeln fortsätter att öka och därmed ökar också behovet av gemensamma regler. WTO har en viktig uppgift att förhandla fram en världshandel som bygger på frihet istället för protektionism. Etiska principer ska följas. Icke-diskriminerande global handel gynnar de minst utvecklade länderna mest och kan vara viktigare än direkt bistånd. Världsbanken ska hjälpa u-länder att hjälpa sig själva och bevilja lån till projekt och företag som invånarna själva initierar. För att beviljas lån krävs att de mänskliga rättigheter följs i mottagarlandet och i retrospekt borde Världsbanken också kontrollera att lånen används till det som de beviljats till.

IMF och Världsbanken ska se till av överskuldssatta länders lån avskrivs och utvecklingsländernas medverkan i deras beslutsprocess ska stärkas. De organisationer som

aktivt påverkar världshandeln ska också i sin egen organisation tillämpa principen om öppenhet.

5 Ett internationellt regelverk om etiska principer såsom mänskliga rättigheter och miljöhänsyn för multinationella företag bör utarbetas. Regelverket ska bestå av tvingande bestämmelser och sanktioner för överträdelser. Till detta ska enskilda länder kunna ansluta sig. Avtalet ska då gälla alla företag inom landets gränser. Även enskilda företag ska ha möjlighet att ansluta sig. Finland ska inom EU lyfta upp denna fråga och därigenom verka för att få igång en effektiv internationell process som utvecklar detta regelverk. Information och tydliga krav är en förutsättning för att även enskilda konsumenterna genom sin konsumtion kan bidra till att få ett slut på multinationella företags orättfärdiga förfaranden.

10 Även om handel kan vara destruktiv för mänskligheten, så kan man inte förneka att rätt till arbete och möjlighet till att försörja sig endast kan vara möjligt om en fri marknad etableras. Under tidigare finanskriser, såsom den under 1930-talet fick vi bevis på att protektionism endast fördjupar finanskriser. Inte desto mindre bör länders tradition och grundläggande förutsättningar tas i beaktande och respekteras. Frihandel och fostran till företagsamhet kan ge hållbara lösningar åt utvecklingsländer i form av mikrobanks och samtidigt kombinera ekonomi med ekologi. Finland bör uppmuntra dylika rörelser i sina utvecklingsprojekt.

20

3.4.5 Bistånd och utveckling

Biståndspolitiken i Finland och EU ska understöda långsiktiga mål som hållbar utveckling och ett utrotande av fattigdom. Finlands och hela EU:s biståndsinsats ska koordineras gemensamt och följa FN:s rekommendationer. Finland ska avsätta 0,7 procent av BNI för utvecklingshjälp innan år 2011 och 1 procent före 2015. Detta bistånd ska vara reell hjälp till landets befolkning och inte gå av amorteringar på lån. Öppenhet ska gälla i biståndspolitiken, eftersom en transparent process motverkar korruption. Den finländska utvecklingshjälpen ska i första hand kanaliseras som budgetstöd⁹ till mottagarländerna och förstärkande av medborgarsamhället. Projekt på gräsrotsnivå ska också stödas, dock så att mottagarlandets behov och prioriteringar alltid tas i beaktande. Finland ska inte ge bistånd direkt till staten i sådana länder där grova och systematiska brott mot de mänskliga rättigheterna sker, utan stöd ska kanaliseras direkt till befolkningen genom tredje parter som hjälporganisationer i landet.

35 Bistånd ska inte enbart bestå av direkta ekonomiska stöd utan också av utbyte av kunskap, exempelvis inom teknik, miljö och utbildning. Särskild vikt ska ges utbildning av samhällsgrupper som befinner sig i en ogynnsam situation som t.ex. flickor och kvinnor. Bistånd ska inte leda till ett långvarigt beroende utan fungera som hjälp till självhjälp. Därför ska understöd för att bygga upp demokratiska institutioner, infrastruktur, utbildningsinstitutioner och möjliggöra företagsamhet och

40

---

⁹ Budgetstöd ges som stöd för att genomföra mottagarländernas egna strategier för fattigdomsbekämpning. Denna typ av bidrag stärker finansieringen av ett lands statsbudget och innebär att biståndsmedel kanaliseras helt och hållet genom mottagarlandets eget betalnings och redovisningssystem.

produktförädling beviljas i högre grad. Inget bistånd, med undantag för humanitär hjälp, ska ges till stater som för anfallskrig. Av stater som får bistånd ska krävas att de mänskliga rättigheterna följs. Omfattande insatser ska göras för att förverkliga FN:s millenniemål¹⁰.

5 Alla har rätt till ett tryggt liv och en trygg omgivning och det är alla länders plikt att se till att detta uppfylls. FN:s flyktingorganisation UNHCR:s principer ska följas. Asylförfarandet ska vara snabbt och rättssäkert och kvinnor, barn och utsatta minoriteter ska tas i särskilt beaktande. Flykten av kvalificerad arbetskraft från de fattigare länderna får inte uppmuntras med en selektiv invandrapolitik i de rika länderna.

10

15

20

---

¹⁰ Världens länder enades år 2000 i FN om åtta millenniemål för att halvera fattigdomen till år 2015. De åtta millenniemålen är: fattigdom och hunger ska halveras till 2015; alla barn ska gå i grundskola 2015; jämställdheten ska öka och kvinnors ställning stärkas; barndödligheten ska minska med två tredjedelar till 2015; mödradödligheten ska minska med tre fjärdedelar till 2015; spridningen av HIV/Aids, TBC, malaria och andra sjukdomar ska hejdas till 2015; en miljömässigt hållbar utveckling ska säkerställas till 2015; mer globalt samarbete genom ökat bistånd, rättvisa handelsregler och lättade skuldbördor i utvecklingsländerna. Alla länder är skyldiga att rapportera till FN om hur arbetet med att uppfylla målen framskrider.

Kapitel 4

Arbets- och 5 näringsministeriet

4.1 Beskattning

10 Målet för Finlands och även EU:s ekonomiska politik ska vara en stabil ekonomisk tillväxt som främjar produktivitet och konkurrenskraft samt åtgärdar arbetslösheten. Att minska på statens skuldsättning ska även vara av central betydelse. Därför bör eventuella budgetöverskott gå till en amortering av statsskulden. Beredskap för framtida utmaningar måste säkerställas i statens finanspolitik.

15 Skattemedel ska användas för att försäkra upprätthållandet av ett fungerande välfärdssamhälle. Samtidigt som skattesystemet på ett effektivt sätt ska tillgodose Finlands finansieringsbehov inom den offentliga ekonomin ska systemet vara anpassat inte bara till dagens samhälle utan även för framtidens allmänna samhällspolitik. Förutsättningar för detta är en hållbar skattebas, effektiv skatteförvaltning, konsekvens i den inre
20 skattestrukturen och förmåga för vårt skattesystem att stå sig i internationell konkurrens.

Åtgärder som främjar företagsamhet ska gynnas genom beskattning. Företagsbeskattningen ska hållas konkurrenskraftig internationellt sett. Skadlig skattetävlan stater emellan som resulterar i att företag flyr Finland ska motverkas genom internationellt samarbete.

25 Skattereformer som är till fördel för både individen och välfärdssamhället bör göras. För att uppmuntra inhemskt aktieäggande och småsparande bör privatpersoners dividendintäkter vara skattefria upp till 10 000 euro. Inkomstskattens progressivitet bör sänkas och taket på inkomstskatten bör sänkas till 50 procent. För det framtida Finland är det av stor betydelse att investerat kapital bibehålls, att nyinvesteringar är lockande och att inhemskt äggande tryggas.
30

Genom beskattning ska investeringar och besparingar gynnas och därför bör kapitalskatten reformeras så att gränsen för skattefria kapitalvinster höjs och att långsiktiga investeringar beskattas lindrigare. Vidare bör arvsskatten slopas för att undvika dubbelbeskattning och gåvoskatten ytterligare lindras för att underlätta
35 generationsväxlingar för företag och lantbruk. Man ska kunna ärva sina släktingar och man ska inte behöva sälja egendom för att kunna betala skatt. Detta betyder även att arvingen berövas framtida inkomster om arvet exempelvis är en bostad.

De ideella föreningarna får inte belastas med kostnader för fastighetsskatt.

Miljövänliga beskattningsreformer bör förverkligas snarast möjligt. För att för-snabba ibruktagandet av nya förnybara energialternativ bör investeringsstöd och andra skattelättnader beviljas i en större utsträckning än det görs i dag. Framför allt jordbruk och företag som är energimässigt självförsörjande bör ges större skattelättnader.

5 Skattemedel ska till en högre grad reserveras för forskning kring, och utveckling av miljövänlig och energieffektiv teknologi.

För att minska användningen av brännolja för uppvärmning bör skatten höjas till en nordisk nivå. Energiskatten bör i högre grad än nu återbäras till energisektorn för utnyttjandet av biomassa i energiproduktionen. Trafikbeskattningen ska fortsättningsvis utvecklas för att gynna kollektivtrafik och bilar som belastar miljön i lägre grad. SU förespråkar en miljöbilspremie på 1 000 euro för bilar med låg förbrukning. Kollektivtrafiken ska också göras lockande ur privatekonomisk synvinkel.

10 Miljöbeskattningsfrågor bör i allt större utsträckning diskuteras och både mål och medel bör fastställas genom internationellt samarbete.

15 Sänkningen av mervärdesskatten på livsmedel är ett steg i rätt riktning men ytterligare kännbara sänkningar för miljövänliga och ekologiskt producerade produkter bör göras. Ett grönt avgiftssystem för matproduktion bör införas där matvaror som baserar sig på resurssnål och miljövänlig produktion ska vara billigare än sådana som belastar miljön mer då de produceras.

20 Betydande insatser på myndighetsnivå krävs för att främja de ekologiska produkternas ställning på den finländska marknaden och bland konsumenterna. Accisbeskattningen ska utformas så att miljövänliga och hälsosamma varor och produkter gynnas. Ett viktigt led i detta är att kraftigt sänka accisbeskattningen på biodiesel för att sporra till användning av bränslet. Beskattningen av arbete ska minska i förhållande till 25 beskattningen av råvaror och energi, så att arbetskraftsintensiva industrier ökar i förhållande till råvaru- och energiintensiva industrier.

Gårdsbruksbeskattningslagen, jordbrukets beskattningssystem, bör ligga som grund för andra politiska beslut som berör primärproduktionen. Gårdsbruksbeskattningen ska bibehålla sin ställning som beskattningssinstrument för primärproduktionen.

30

4.2 Sysselsättning

4.2.1 *En mera flexibel arbetsmarknad*

35

Vi strävar efter sänkt arbetslöshet och en höjd sysselsättningsgrad. Speciellt oroväckande är den ökande ungdomsarbetslösheten som måste motarbetas. Om det blir enklare att anställa, även för en kortare tid, vågar fler företagare anställa vilket i sin tur leder till färre arbetslösa personer. Vi vill därför sänka arbetsgivaravgifterna och göra arbetsmarknaden mer flexibel genom att ta exempel av den danska flexicurity-modellen. Vi vill se en mera flexibel arbetsmarknad där arbetslösheten är låg och stödsystemet säkrare.

40

Små företag är betydelsefulla för samhällsekonomin och sysselsättningen. Därför måste de få bättre ekonomiska möjligheter att anställa personal, till exempel genom att

sänka de extra avgifterna för småföretagaren. Arbetsgivaravgifterna måste sänkas så att det lönar sig att nyanställa och möjligheterna att dela jobb ökar.

5 Den strukturella arbetslösheten bland unga och långtidsarbetslösa kunde lösas genom fler flexibla läroavtal där den arbetslöses behov tas i beaktande. I de branscher där arbetsbristen är stor bör läroavtalsplatserna öka.

10 Rörligare arbetsförhållanden med periodvis anställning eller arbetsdelning har en tendens att på sikt skapa fasta arbetsplatser. Visstidsanställningar kan även vara nödvändiga och lagenliga, motiverade är de t.ex. för vikariat och projektanställningar. Snuttjobb har ändå alltför ofta negativa konsekvenser på arbetstagarens socialskydd och privatliv. Arbetsgivare som fortlöpande håller samma arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden skapar osäkerhet och problem, därför måste visstidsanställningar vara tillfälliga lösningar.

15 Samtidigt måste villkoren för kvinnor på arbetsmarknaden förbättras. Arbetsgivarna bör dela på avgifterna för föräldraledigheten. På så vis skulle ingen gynnas och ingen straffas. Fackföreningarna ska arbeta för arbetstagarnas rättigheter, inte påverka resten av politiken. Avdragsrätten för fackföreningsavgifter vid beskattningen ska slopas.

20 De arbetslösa som är totalt arbetsförmögna bör tas bort ur arbetslöshetsregistret och sjukpensioneras. Lönesubventioner¹¹ och sysselsättningspolitiska understöd¹² bör utnyttjas mera eftersom de är bra sätt att få in långtidsarbetslösa i arbetslivet. Hushållsavdraget¹³ skapar flera arbetsplatser och minskar svartjobben. Därför bör också hushållsavdraget utvecklas vidare och även gälla flera yrkesområden.

---

¹¹ Arbetskraftsbyrån kan bevilja arbetsgivare lönesubvention för lönekostnader om arbetsgivaren anställer en arbetslös person. Lönesubvention är en behovsprövad stödform och förutsättningarna för att få lönesubvention utreds från fall till fall. Det lönesubventionerade arbetet bör främja att den arbetslösa placeras på den öppna arbetsmarknaden. Lönesubvention kan beviljas för arbete i arbetsavtalsförhållande eller för läroavtalsutbildning. Lönesubvention kan beviljas kommuner, företag och övriga arbetsgivare inom den privata sektorn, bl.a. föreningar, stiftelser och hushåll samt sociala företag. Statliga ämbetsverk och inrättningar kan anvisas anslag för lönekostnader som försakas av att arbetslösa arbetssökande anställs, och i dessa fall iaktas i regel lagstiftningens bestämmelser om lönesubvention. Subventionsbeloppet bestäms med iakttagande av till den arbetssökande härrörande omständigheter.

¹² Med sysselsättningspolitiskt understöd stöds sådana serviceproducenter som ordnar verksamhet som förbättrar arbets- och funktionsförmågan hos dem som länge varit arbetslösa och främjar klarläggandet av deras förutsättningar att få arbete. Denna nya understödsform ersätter det tidigare sysselsättningspolitiska projektstödet och företagsamhetsunderstödet. Understödet kan beviljas kommuner, samkommuner och andra sammanslutningar samt stiftelser. Dessutom kan understödet beviljas för grundande av socialt företag och etablering av dess verksamhet samt som stöd för bildande av nyandelslag. Understödet beviljas av den arbetskrafts- och näringscentral (TE-central) inom vars verksamhetsområde projektet genomförs.

¹³ Kostnaderna för arbete man låtit utföra i hemmet kan delvis dras av från skatt. Man kan dra av 30 procent av själva lönen inklusive lönebikostnaderna eller alternativt 60 procent av den arbetsersättning som man har betalat till en företagare eller ett företag som är forskottsuppbördsregistrerad. Med arbetsersättning avses sådan betalning som betalas för arbete till en företagare eller ett företag och som inte är lön till sin karaktär. Hushållsavdraget berör enskilda skattskyldiga personer, inte familjer, och därför kan båda makar separat vara berättigade till var sitt avdrag om de har utbetalat avdragbara kostnader. Självriskandelen för avdragbara kostnader är 100 euro. Syftet med hushållsavdraget har varit att förbättra sysselsättningen genom att sporra hushållen att låta utomstående utföra sådana arbeten man tidigare utfört själv. Ett ytterligare syfte har varit att främja underhåll av bostäder på eget initiativ. Skatteförvaltningen räknar ut den avdragbara andelen av kostnaderna och drar av självriskandelen på tjänstens vägnar. Hushållsavdragets maximibelopp är 2 300 euro per person under ett år. I maximibeloppet får ingå högst 1 150 euro i avdrag som beviljas för underhålls- och ombyggnadsarbete. Makarna kan dela på kostnaderna för utfört hushållsarbete.

4.2.2 Det offentliga roll

Kommunen och staten är en viktig arbetsgivare i många regioner. Utlokalisering av statliga arbetsplatser kan hjälpa lokalt. Eventuella indragningar av statliga arbetsplatser på glesbygden kan kompenseras med utlokalisering av andra statliga funktioner. Eventuell utlokalisering av statliga arbetsplatser ska ändå ske på välmotiverade grunder och inte som självändamål. Tillgången på svensk service får inte äventyras. Utnyttjandet av modern teknik kan förbättra förutsättningarna att jobba på distans eller att delvis jobba hemifrån. Myndigheternas närvaro i glesbygden kan ändå inte helt ersättas av nättjänster. Kommunerna bör vara föregångare t.ex. genom att inrätta vikariepooler¹⁴ med fast anställd personal. Kommunerna bör visa den privata sektorn gott exempel gällande flexibla och innovativa lösningar för att förebygga ojämlika förhållanden på arbetsmarknaden. Den offentliga sektorn bör vara en föregångare på arbetsmarknaden bl.a. genom att undvika permitteringar och snuttjobb. Offentliga institutioner bör använda sig av jämlikhetsplaner för att motarbeta all form av diskriminering. Offentliga subventioner som förvränger konkurrensen inom den privata sektorn bör avskaffas och arbetsgivaravgifterna bör sänkas.

4.3 Företagsamhet

Privatföretagare är grunden till att nya arbetsplatser skapas i vårt samhälle. Förutsättningarna för privat företagsamhet bör förbättras genom att göra det lättare att grunda nya företag och nyanställa. Små och medelstora företag utgör den del av företagsvärlden som har den bästa möjligheten att råda bot på arbetslösheten. Staten bör också garantera lån för unga företagare.

För att minska på företagarnas skattebörda och öka deras konkurrenskraft ska inkomstskatterna och arbetsgivaravgifterna lindras. Ett viktigt led i att gynna företagsamheten är även att göra den komplicerade lagstiftningen om företagsbeskattning förståelig även för andra än experter.

Dagligvaruhandlarna ska själva fritt kunna välja när de har öppet oberoende av kyrkliga eller traditionsbetingade helger eller affärernas storlek. Då en företagares barn insjuknar bör företagaren ha avdragsrätt i beskattningen för den hjälp som måste anlitas för att sköta om det insjuknade barnet. Stödsystemet för egenföretagare som föder barn måste förbättras. Avbytarsystemet bör fungera såväl som för lantbruksföretagare som företagare inom pälsdjurnäringen.

4.4 Jämlikhet på arbetsmarknaden

---

¹⁴ Bemanningstjänst med fastanställda vikarier som rycker in vid t.ex. sjukdom.

Arbetsgivaren ska betala lika lön för lika arbete åt arbetstagaren oberoende av etnicitet, kön eller ålder. Lika lön ska betalas för likvärdigt arbete och för att nå jämställdhet på arbetsmarknaden ska varje arbetsplats med minst 20 arbetstagare ha en jämställdhetsplan som gäller både arbetstagare och service mottagare. För att undvika och motarbeta diskriminering vid anställning ska anonyma CV:n tas i bruk i företag med fler än 50 anställda. Det framtida Finland ska ha en mångkulturell arbetsmarknad som tar till vara all kunskap som finns. En arbetsmarknadspolitik som stimulerar till nya jobb bör vara en central aspekt av den finländska integrationspolitiken. Hit hör bland annat sänkta arbetsgivaravgifter och en ny syn på företagsamhet genom förenklade regelverk och mindre byråkrati.

De avgifter som föräldraledigheten för med sig ska delas på alla arbetsgivare. Detta för att inte unga kvinnor ska diskrimineras vid anställningssituationer och för att avgiften inte ska bli så stor för enskilda arbetsgivare. Arbetsgivare som redovisar omotiverade löneskillnader mellan män och kvinnor ska straffas. Utbildningsinstanser, dagvård och stödboenden bör omfattas av denna regel. Jämställdhetsplanerna och uppföljningen av dem bör ges stor tyngd.

20

25

Kapitel 5

Försvarsministeriet

5

Finland ska vara en aktiv aktör inom det internationella militära samarbetet. Försvaret ska tillhandahålla militära medel för att bevara säkerheten i landet. Försvarspolitikerna kräver en civil krishantering som kan fungera både nationellt och internationellt. Ett aktivt samarbete med medborgarorganisationer och ett utnyttjande av den specialkunskap de besitter är nödvändigt vid krissituationer.

10

5.1 Finlands försvar

15

Finland ska upprätthålla en militär kapacitet som realistiskt kan försvara finländarna mot väpnade angrepp, terrorism, internationell brottslighet och miljökatastrofer. Värnplikt är för närvarande den mest förnuftiga nationella försvarspolitiska lösningen för att upprätthålla den kapaciteten i vårt land. Finland bör alliera sig militärt. För Finlands armés del finns det skäl att se över reservens storlek i takt med att mellanstatligt försvarssamarbete ökar och då ett medlemskap i försvarsallianser blir aktuellt. Materialanskaffningar ska ske tillsammans med de andra nordiska länderna, för att göra dem mera kostnadseffektiva. Hela årskullar ska kallas till uppbud. Försvarsmakten ska fortsättningsvis dela in årskullen i tjänstgöringsklasser enligt varje individs lämplighet och intresse. SU anser att värnpliktsutbildningen tydligare borde struktureras för att möta kriser av såväl militär som civil karaktär. En större andel av rekryterna bör utbildas i civil krishantering för att möta dagens hotbilder som miljökatastrofer och den säkerhetspolitiska risk instabila grannländer innebär. Värnpliktiga kan i högre grad göra nytta också ute i samhället inom sektorer som saknar arbetskraft eller kommunala medel för nyanställning trots brister i arbetsstyrkan. Civiltjänstgöringen och den vapenfria militärtjänstgöringen bör vara tolv månader.

20

25

30

Finlands försvar bör fortsättningsvis ordna utbildning på landets båda officiella språk. Nylands Brigad bör behålla sin språkliga särart för att fylla detta behov. Vårt lands geografiska läge medför naturlig kontakt till de andra nordiska länderna varför Finlands armé har stor praktisk nytta av att inom sin stab och bland sina rekryter ha fullständigt tvåspråkiga individer. Även gällande regional sysselsättning är det absolut nödvändigt att Nylands brigad kan förbli i Raseborg även i framtiden. Utbildningstiden inom försvaret ska inte orsaka ekonomiska besvär och därför måste dagpenningen kontinuerligt höjas i proportion till levnadskostnadsindexet. Hemförlovningspengen bör återinföras för beväringarna. Det är också viktigt att hemförlovningspengen är ett reellt stöd i samband med omställningen till det civila, snarare än en symbolisk summa. Den militära träningen

35

40

ska utbilda i ledarskap, samarbete och uthållighet, vid sidan av färdigheter i samband med specialutbildningen. Värnpliktiga bör vid hemförlovningen få ett slutbetyg som tydligare redogör för den erhållna kompetensen. Betyget bör tillgodoräknas i övriga utbildningssammanhang och på arbetsmarknaden.

5 Försvarsmakten bör ta ett större ansvar för arbetet för jämställdheten och likaberättigande i de egna leden. Likvärdighetsfrågor inom försvaret bör därför tas upp av t.ex. garnisonernas socialkurator under en lektion i början av utbildningstiden. På huvudstabens avdelning för sociala frågor bör en särskild ombudsmannabefattning inrättas. Ombudsmannen skulle koordinera arbetet för jämställdhet och likaberättigande
10 och vara en person som beväringar och stamanställda kan vända sig till för råd och beivrande av oegentligheter.

5.1.1 Gränsbevakning och försvar på land

15 Nya hotbilder i form av människohandel, prostitution och droger har blivit mer framträdande i vårt samhälle. Finland är i huvudsak en genomfartsled i båda riktningarna för dessa varor. Detta betyder även att en del av den illegala verksamheten pågår i Finland, något vi har absolut nolltolerans för. Även om varje suveränt land bör ansvara för sitt eget territoriala försvar finns det i Finland en efterfrågan på att höja säkerheten vid
20 gränsen med hjälp av externa krafter. Lösningen är inte en EU-backad militärallians där utländska soldater sänds in, utan snarare en monetär uppbackning av ett redan befintligt gränsförsvar.

5.1.2 Försvar till havs

25 Östersjön är en av de mest frekvent använda transportlederna i världen. För de baltiska staterna, Finland, Polen och Ryssland är denna väg mycket viktig. Det är ett starkt finländskt intresse att dessa transportvägar kan hållas öppna och fredade mot marina angrepp. Många av de uppgifter som är anknutna till tryggheten av Östersjöns neutralitet
30 bör lösas i samarbete med våra nordiska grannländer. En av de viktigaste uppgifterna för marinen i fredstid är att assistera sjöbevakningen vid katastrofer, handräddning vid spaningsuppdrag och övriga civila uppdrag.

35 5.2 EU:s gemensamma försvar

Utvecklingen av den gemensamma säkerhetspolitiken är viktig inte bara inom unionen utan också globalt. EU bör ha beredskap för att effektivt hantera kriser och konflikter i sitt närområde. EU har redan nu befogenheter¹⁵ som mer aktivt kunde utnyttjas. FN bör
40 fortfarande ha det största ansvaret för gemensam säkerhetspolitik och EU ska arbeta enligt

---

¹⁵ Befogenheterna inom den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna har fastlagts i EU:s fördrag. De omfattar humanitära insatser, räddningstjänstinsatser, fredsbevarande och fredsfrämjande insatser och ska utföras i enlighet med principerna i FN-stadgan. Ett deltagande i insatser kräver särskilda nationella beslut.

FN-stadgan och enligt OSSE:s stadga 2 för säkerhet i Europa. EU:s säkerhetspolitik bör bli mer klart strukturerad. EU:s säkerhetspolitik bör också få ett eget budgetmoment. De europeiska insatsstyrkorna ska vara instrument för konfliktlösning och stabilisering av konfliktområden, inte anfallsstyrkor. Finland ska fokusera mer på krishantering och träning för humanitära insatser samt göra vårt försvar till en effektiv del av ett sameuropeiskt försvar. Finland bör också aktivt vara med och arbeta för ett fördjupat säkerhetspolitiskt samarbete.

5.2.1 NATO

10

EU:s fördjupade säkerhetssamarbete, t.ex. i form av ett gemensamt försvar utesluter inte NATO:s nuvarande verksamhet. Trots att det europeiska försvarssamarbetet skulle utvecklas så att man kan utföra mindre interventioner innebär det inte att man skulle klara av större militära operationer utan NATO:s hjälp. Det europeiska försvarssamarbetet kommer inte att bygga upp ett parallellsystem till NATO. Snarare kommer man att samarbeta och bygga vidare på de nuvarande, NATO-kompatibla system som finns. Finland bör ansöka om medlemskap i NATO omgående. Som det nu är så deltar Finland i stor del av NATO:s verksamhet men får inte vara med då försvarsalliansen gör beslut om tillvägagångssätt. Beslutsfattandet i NATO kräver enhälliga beslut vilket innebär att Finland inte skulle tvingas delta i någon operation. Också artikel 5¹⁶ om kollektivt försvar ifall av angrepp ska ses som en trygghet och inte som ett hot mot den finska säkerheten. Deltagande i fredsbevarande internationella och europeiska insatser ska alltid basera sig på frivillighet. Så länge Finland inte är ett NATO-land kommer vi alltid att ha en biroll i

25

NATO-operationer. Finland har ett gott rykte gällande civil konfliktlösning tack vare flera framstående personers konfliktlösningsinsatser. NATO har därtill en avgörande roll beträffande säkerhetspolitiken i Europa. Genom ett medlemskap i NATO skulle Finlands internationella inflytande öka i märkbar grad.

30

---

¹⁶ Den Nordatlantiska paktens förpliktar Nato-länderna till samarbete och ömsesidigt bistånd i en situation där ett eller flera medlemsländer utsätts för anfall. Enligt artikel 5 förbinder sig varje medlemsland att utifrån sina resurser hjälpa de medlemsländer som blivit utsatta för ett anfall. Förutom tillgreppande av militära medel kan det röra sig om politiska åtgärder som kan tvinga ett hotfullt land att ändra sin politik. Varje medlemsland bestämmer självständigt det nationella beslutsförfarandet vilken typ av hjälpsats man kan bidra med och hur omfattande den ska vara.

Kapitel 6

Undervisningsministeriet

5

Utbildning och livslångt lärande är de grundpelare som framtidens samhälle vilar på. Utbildningen i Finland är av hög kvalitet och det är något vi ska värna om. Utbildning ska prioriteras högt på alla plan; internationellt, nationellt, regionalt och lokalt. Krav som ställs på dagens skola är stora. Skolan måste leva med sin tid och ständigt utvecklas. Eleverna ska utbildas till allmänbildade, kritiskt tänkande individer samt till aktiva medborgare. Det sker genom att tron på demokrati sätts i fokus. Skolan ska förmedla värden som bygger på de mänskliga rättigheterna, solidaritet, jämställdhet, jämlikhet, internationalism, och demokrati. Skolåren ska genomsyras av respekt och tolerans, vilket också bör synas i undervisningen. Skolan ska stödja eleven att bilda sig en egen uppfattning om omvärlden men får inte tvinga en viss konfession på eleven.

20

6.1 Lika undervisning för alla

Elever och studerande ska oberoende hemort, språk, funktionsnedsättning, kön, sexualitet, socioekonomisk bakgrund eller andra omständigheter garanteras en jämlik utbildning på alla stadier. De nationella grunderna för läroplaner ska utgöra utgångspunkten för undervisningen i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet. Skolans egen läroplan ska vara ett dokument som är bekant för alla lärare, elever och föräldrar. Likaså ska de nationella grunderna för elevbedömning följas i bedömningen i alla skolor.

30 *6.1.1 Utbildning på svenska*

Utbildning på svenska måste garanteras på alla nivåer. Ett tillräckligt tätt svenskspråkigt skolnät för den grundläggande utbildningen bör garanteras på regional basis. Även i områden där språket talas endast av en liten grupp ska eleverna få undervisning på sitt modersmål utan att tvingas ha en orimligt lång skolväg. De svensk- och tvåspråkiga skolorna på andra stadiet samt högskolorna bör sträva till ett stärkt samarbete och därmed undvika onödig dubblering av utbildningsinriktningar. Även samarbetet med finska skolor och högskolor bör utvecklas. Enspråkiga förvaltningslösningar inom de svenska utbildningsinstanserna är ändå att föredra.

40

6.1.2 Undervisning på svenska för finskspråkiga

5 Ett barns förhållande till livet påverkas lätt i de lägsta klasserna i grundskolan. Därför är det viktigt att så tidigt som möjligt påbörja språkundervisningen och också visa en positiv attityd gentemot landets båda språk. Den svenska språkundervisningen i de finska skolorna ska undervisa i den svenska som talas i Finland. Språkbud är också ett positivt sätt för barn och unga att komma i kontakt med det andra inhemska språket och kommunerna borde uppmuntras till dylik verksamhet. Studier i det andra inhemska språket ska införas senast på årskurs tre i grundskolan samt vara obligatoriska vid alla läroinrättningar på andra stadiet. Det andra inhemska språket ska återinföras som obligatoriskt i studentexamen.

15 Av en utexaminerad högskolestuderande förväntas ofta brett kunnande inom det område som han eller hon har studerat. Det är viktigt att personen kan tillämpa sina kunskaper i olika situationer och på olika språk. Därför ligger det stor tyngd vid att språkundervisningen vid högskolorna håller hög standard och att det finns bra möjligheter för den studerande att repetera och förbättra sina kunskaper i det andra inhemska språket.

20 6.1.3 Demokrati i utbildningen

Elever och studerande på alla stadier ska ha möjlighet att delta i allt beslutsfattande som berör dem. Elever och studerandes påverkningsmöjligheter på alla stadier måste tryggas i lag.

25

6.2 En högkvalitativ utbildning

30 En jämlik och kvalitetsmässigt god utbildning som är tillgänglig för alla är grundläggande för demokratin och utvecklingen i Finland. Alla ska ha lika rättigheter att utvecklas och bli bedömd enligt kriterier som inte försätter någon i en olik position.

6.2.1 Kvalitetskontroll av utbildningen

35 Utvärdering av en skolas verksamhet och resultat ska användas som ett internt styrinstrument och inte som officiellt rankingsystem. I grundläggande utbildningens högre årskurser ska nationella prov i t.ex. matematik och språk arrangeras. I gymnasiet är det viktigt att kursinnehållet i de obligatoriska kurserna är detsamma oberoende av skola, med tanke på studentexamen och fortsatta studier. Högskolornas interna kvalitetsstyrningssystem bör fortsättningsvis utvecklas. Rådet för utvärdering av högskolor (RUH) bör auditera alla högskolors kvalitetsstyrningssystem. Staten ska se till att RUH har de resurser som behövs för att kunna utföra auditeringen av högskolorna. Finländska skolor och högskolor ska även i fortsättning hålla en hög internationell kvalitet. De bör

vinnlägga sig om kontinuerlig utveckling för att hålla standarden hög.

6.2.2 Säkring av den svenskspråkiga utbildningens kvalitet

5 De finlandssvenska skolorna och högskolorna ska kunna erbjuda samma kvalitet på undervisningen som de finska skolorna. Aktuella läromedel av god kvalitet på svenska ska vara en självklarhet och de svenskspråkiga eller tvåspråkiga läroanstalterna ska inte behöva ty sig till undervisningsmaterial på finska. Det är statens ansvar att trygga utgivandet av inhemskt svenskspråkigt undervisningsmaterial.

10

6.2.3 Undervisningsmetod, bedömning och utvärdering

Eleverna i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet ska lära sig arbeta självständigt, samtidigt som läroledd undervisning är den huvudsakliga undervisningsmetoden. Företagsamhetsfostran ska vara en naturlig del av hela undervisningen. Den ska ge eleverna utrymme att vara mer kreativa, företagsamma och ansvars-kännande. Datorn är ett redskap som alla ska lära sig att använda genom integrering av datoranvändning i undervisningen. Eleverna ska lära sig genom ett aktivt deltagande i undervisningen. De praktiska ämnenas betydelse ska inte nedvärderas. Det ska ges såväl skriftlig som muntlig bedömning genom hela den grundläggande utbildningen, med sifferbetyg från och med tredje klass. Den personliga responsens betydelse får inte förringas eleven behöver personlig respons under hela skoltiden, inte bara under de första skolåren. Kontinuerlig utvärdering och utvecklingsdiskussion mellan lärare och elev ska göras som komplettering till den skriftliga terminsbedömningen. Även eleverna ska ha en möjlighet att utvärdera såväl sitt eget arbete som lärarnas undervisning.

15
20
25
Likaså ska principerna för bedömning, examination, uppflyttning samt bedömningen av kursinnehållet vara lika i alla gymnasier. Som alternativ till klassundervisningen ska de studerande ges en möjlighet att tentera kurser. Även i ämnen såsom gymnastik, musik och bildkonst ska de studerande fortsättningsvis få sifferbetyg.

30 Yrkesskolorna bör ha modern och tidsenlig utrustning, dels för att kunna garantera en utbildning av hög kvalitet och dels för att eleverna ska kunna ha kännedom om sina kunskaper och vetenskap om ändamålsenlig utrustning när de kommer ut i arbetslivet. Behöriga lärare och kontinuerlig fortbildning av lärarna inom yrkesutbildningen tryggar också kvaliteten på undervisningen.

35 De studerande och eleverna ska också ha möjlighet att utvärdera lärarens insats och kursens innehåll och sin egen insats under kursen. Kursutvärdering bör alltså vara obligatorisk efter varje kurs. I högskolorna ska kursutvärderingen vara en integrerad del av högskolans kvalitetssäkringssystem. Som en naturlig del av kursutvärdering måste även skolorna och högskolorna ha ett system för uppföljning av kursutvärderingarna.

40

6.3 Den grundläggande utbildningen

6.3.1 Den grundläggande utbildningens syfte och ansvar

- 5 Den grundläggande utbildningen ska ge eleven väggkost för hela livet och ge goda förutsättningar för fortsatta studier. Genom den grundläggande utbildningen ska eleven få en god allmänbildning, lära känna samhället som omger henne eller honom och lära sig arbeta såväl självständigt som i grupp. Den grundläggande utbildningen ska även verka för att förbereda eleverna för det vuxna livet genom att informera om t.ex.
- 10 privatekonomiska frågor och det finländska skattesystemet. Kultur- och identitetsfostran ska genomsyra undervisningen i den grundläggande utbildningen. För att eleverna ska ha kapacitet att uppskatta och i framtiden främja sin egen kultur ska eleverna lära känna både den finländska kulturen och historien samt även andra kulturer. Den rekommenderade ålder för skolstarten ska vara sju år, men elevens individuella mognad
- 15 bör beaktas. Den grundläggande utbildningen ska vara en trygg helhet där eleven känner sin klass och sina lärare. Därför ska hela den grundläggande utbildningen vara årskursbunden. Den bör ändå vara flexibel så att elevens förutsättningar och inlärningsstil beaktas. Nivåindelning bör vara möjlig i alla ämnen, enligt behov. Föräldrarna bör informeras om skolans verksamhet så att de känner till och också kan påverka vad som
- 20 händer i skolan. Föräldrarna har huvudansvar för barnets uppfostran och skolan ett kompletterande ansvar.

6.3.2 Trygga undervisningsenheter

- 25 Alla elever har rätt till en trygg skolgång. Undervisningskvaliteten ska alltid garanteras och undervisningsgrupperna ska hållas små oberoende av skolans storlek. Grundskolan ska finnas så nära hemmet som möjligt och kommunen ska trygga en säker skolväg. Ett tillräckligt tätt skolnätverk med enheter av lagom storlek med tanke på undervisningen och inläringen bör bevaras. Avståndet till skolorna ska hållas rimligt.

30

6.3.3 Modersmålsundervisning

- Under hela den grundläggande utbildningen ska stor vikt läggas vid undervisning i modersmålet. Eleven ska lära sig skriva, läsa och uttrycka sig på sitt eget modersmål så att
- 35 hon i fortsatt utbildning känner sig säker på sitt språk. Alla lärare bär ansvar för att eleverna lär sig behärska sitt modersmål till fullo. Det bör dessutom beaktas i lärarutbildningen. Elever med ett annat modersmål än skolans språk ska vid behov ges extra undervisning i skolans språk. Hemspråksundervisning för elever med ett annat modersmål än skolans språk är en viktig del av modersmålsundervisningen.

40

6.3.4 Språkundervisning

Språkundervisningen i den grundläggande utbildningen ska fästa uppmärksamhet vid

såväl muntliga, skriftliga som teoretiska färdigheter. Språket är i första hand ett kommunikationsmedel och eleven bör följaktligen lära sig använda språket i sin vardag. Eleven bör få en gedigen grammatikalisk insikt, men mer uppmärksamhet än i nuläget bör fästas vid muntliga färdigheter. Undervisningen i det andra inhemska språket ska
5 påbörjas så tidigt som möjligt, men senast på årskurs tre i grundskolan.

6.3.5 Religion och livsåskådning

Dagens religionsundervisning ska avskaffas och konfessionslös religionskunskap ska
10 införas för alla elever. De större religiösa samfundens historia och innebörd ska behandlas i högre grad och i ett tidigare skede än i dagens läge för att ge en ökad förståelse för olika kulturer och livsåskådningar. Även etiska och moraliska frågor ska behandlas inom religionsundervisningen. Det ska vara en självklarhet att alla får undervisning i nationell och internationell religionshistoria.

15

6.3.6 Elevhandledning

Inom elevhandledningen i grundskolan ska eleven få god och likvärdig information om tillgängliga studier på andra stadiet, om såväl utbildning i yrkesinriktad utbildning som
20 den allmänbildande gymnasieutbildningen. Elevhandledningen ska även omfatta studieteknik. Under den grundläggande utbildningens två sista år ska eleverna bekanta sig med arbetslivet genom praktiskt arbetslivsorientering, PRAO. Mer vikt ska fästas på PRAO-tiden så att den i större utsträckning fungerar som ett verktyg som hjälper eleverna att välja inriktning efter grundskolan.

25

6.3.7 Privata skolor

Privata skolor ska vara ett komplement till det offentliga skolnätverket, men uppkomsten av dem får inte ske på bekostnad av det offentliga skolnätverket. Tillgången till bra
30 grundutbildning och utbildning på andra stadiet ska inte vara en fråga om ekonomisk situation.

6.4 Utbildning på andra stadiet

35

Dimensioneringen av utbildningen ska ske i enlighet med samhällets behov. Överflödiga dubblingar av utbildning bör också undvikas. Det ska inte förekomma statuskillnader mellan gymnasier och yrkesskolor. Utbildningen får inte uppmuntra till segregering mellan könen. Den bör istället stödja de studerandes utveckling till
40 jämställdhetsmedvetna och aktiva medborgare.

6.4.1 *Samarbete mellan läroinrättningar*

5 Det ska vara möjligt att avlägga kurser vid flera läroinrättningar, att byta skola över språkgränserna för en eller flera perioder och att kombinera examina. Detta förutsätter ett utökat samarbete mellan olika läroinrättningar.

6.4.2 *Stora och små enheter*

10 Det är viktigt att det inte uppstår en stor klyfta mellan små och stora enheter vad gäller undervisningskvalitet och studieresultat. Ett tillräckligt täckande enhetsnät för andra stadiet utbildning på regional nivå bör tryggas. Detta är särskilt viktigt i Svenskfinland, där många enheter är små.

6.4.3 *Språkundervisningen*

15 Undervisningen i det andra inhemska språket ska förverkligas så att kursgrupperna är indelade enligt sina tidigare kunskaper. De muntliga och praktiska färdigheterna ska betonas mer i modersmåls- och språkundervisningen. De ska också beaktas i bedömningen av språkfärdigheterna. Provet i muntlig kommunikation i såväl modersmålet som i övriga språk ska göras till en obligatorisk del av utbildningen.

6.4.4 *Studiehandledning*

25 Studiehandledningens betydelse är mycket viktig under det andra stadiet. Det är av största vikt att studiehandledaren finns till hands och handleder eleverna individuellt. Det gäller inte bara vid val av kurser och inför studentexamen eller slutarbete, utan också fortsatta studier, det studiesociala och arbetssökande. Det ska finnas minst en behörig studiehandledare per 200 studerande.

30 6.4.5 *Gymnasieutbildningen*

Utbildningen

35 Gymnasiet ska ge en allmänbildande utbildning där det framför allt uppmuntras till kritiskt tänkande och självständigt informationsökande. Gymnasisten ska ges undervisning som skapar en god kunskapsgrund för vidare studier vid tredje stadiet. Möjligheterna till fortsatta studier ska inte vara beroende av hemort. För att försäkra detta bör de små landsbygds-gymnasiernas framtid tryggas genom ökat samarbete med andra gymnasier. Samarbetsavtal mellan gymnasier inom samma region samt ibruktagandet av virtuella studier är förutsättningar för att trygga ett brett kursutbud i enlighet med den 40 årskurslösa gymnasiemodellen, speciellt i små och resurssvaga gymnasier. Ett allfinlandssvenskt nätverk bör etableras för att koordinera den virtuella utbildningen. Virtuella kurser kräver personlig handledning och gemensam stödpersonal bör anställas.

Samarbetet främjar även elevernas möjligheter att erhålla en personlig utbildningshelhet. Virtuellt undervisning ska ändå ses som ett komplement. Den kan inte helt ersätta kontaktundervisning.

5 För att den årskurslösa gymnasiemodellen ska fungera måste ett brett kursutbud tryggas. För att fördjupa undervisningen ska gymnasierna stärka kontakterna till andra utbildningsinstanser. En möjlighet är att gymnasierna köper in kurser från övriga utbildningsarrangörer.

Studentexamen

10

Studentexamen bör utöver att vara ett kunskapsprov, även fungera som ett prov i mognad. Studentexamensproven bör fokusera mera på analytisk förmåga, än förmågan att lära sig skolböckerna utantill. Uppgifterna i studentskrivningarna ska ha sin grund i läroplanen och sådant som är aktuellt i samhället. I språkproven ska en muntlig tentamen ingå för alla. Obligatoriska ämnen i studentexamen ska vara modersmålet, det andra inhemska språket, det första främmande språket samt realämnen och/eller matematik. Ämnesrealen bör bibehållas och utvecklas. Översättningen av studentexamensfrågorna från finska till svenska och vice versa får aldrig halta. De svensk- och finskspråkiga proven i studentexamen ska motsvara varandra gällande svårighetsgrad. Även själva examinationstillfället måste progressivt följa den samhälleliga utvecklingen så att det speglar de krav som ställs på den studerande i framtiden. Studentexamen måste åtminstone delvis övergå från handskrivna uppgifter till digital texthantering, som ett exempel.

20

25 6.4.6 Yrkesutbildning på andra stadiet

Utbildningens syfte

30 Yrkesutbildningen på andra stadiet ska erbjuda eleven en balanserad kombination av yrkeskunskap och allmänbildning. Yrkesskolan ska utgöra en högklassig grundutbildning med inriktning primärt på yrkeslivet. Den ska ändå samtidigt möjliggöra fortsatta studier efter avlagd examen. Yrkesutbildningen måste lyftas upp i den finländska skolvärlden och ges tillräckliga resurser för att kunna upprätthålla de ofta dyra utbildningarna. På finlandssvenskt håll är det viktigt att våra yrkesutbildningar kvalitativt kan tävla med de motsvarande utbildningsprogrammen på finska. Utbildningen bör även uppmuntra till företagande.

35

40 En positiv inställning till företagande bland yrkesutbildade är en av förutsättningarna för att det i framtiden ska finnas en tillräcklig med småföretag inom olika branscher i Finland. Kontakten mellan skolorna och det lokala näringslivet gagnar bägge parter. Man skapar möjligheter för ungdomarna att stanna kvar i regionen genom att sträva efter att erbjuda utbildning enligt regionala arbetskraftsbehov.

Kurser vid andra utbildningsinstanser

Studering på andra stadiet ska ha möjligheten att avlägga enskilda kurser, studiehelheter eller examina vid andra utbildningsinstanser. Det bör ändå alltid vara möjligt att enbart gå yrkesutbildningen. För de elever som väljer att studera även vid andra läroinstanser än den egna, bör skolan underlätta med de praktiska arrangemangen.

5

6.5 Demokrati i grundskolan och andra stadiets utbildning

6.5.1 Elevkåren

10

Den mest traditionella formen av skoldemokrati är elevkårerna, vars ställning är tryggad i lag. Elevkårens viktigaste uppgifter är att delta i utvecklandet av utbildningen samt delta i beslutsfattandet i ärenden som gäller undervisningen samt ärenden som gäller studerandes ställning i skolan. Elevkåren ska verka genom hela grundskolan och på andra stadiets utbildning. Elevkårens uppgifter och ansvar ska anpassas enligt de olika stadierna. Eleverna får också ansvar och reella möjligheter att påverka sin egen skola och undervisning. Elevkåren ska arbeta för att skolan ska vara en trivsamt och trygg miljö för alla elever. Kåren ska också delta i arbetet med att utforma skolans ordningsregler, anti-mobbningsplan, jämställdhetsplan samt andra strategiska dokument och handlingsplaner. I varje skola ska det finnas en av eleverna vald lärare, vars uppgift är att stöda, handleda, uppmuntra och hjälpa elevkåren.

15

20

Elevkåren ska sträva till att den enskilda eleven får en positiv uppfattning om demokratiskt beslutsfattande och aktivt medborgarskap. Elevkåren ska ha verkligt inflytande i skolan och sträva till att involvera alla elever i verksamheten. Skolorna bör därför stöda och skapa förutsättningar för elevkårens verksamhet. Elevkårsarbetet är en merit som bör godkännas som en kurs.

25

6.5.2 Elevrepresentation i skolans beslutande organ

30

Det bör stadgas i lag att direktorer ska finnas i alla skolor. I den grundläggande utbildningens övre klasser och på andra stadiet ska eleverna vara representerade i det högsta beslutande organet, direktionen. Elevrepresentanterna ska ha rösträtt i direktionen.

6.5.3 En trygg skolgång

35

Stödundervisning

Barn och ungdomar ska erbjudas fullvärdig special- och stödundervisning oberoende av hemort. Det ska finnas beredskap från skolans sida att känna igen symptom för psykiska och fysiska funktionsnedsättningar och elever med särskilda behov ska få anpassad undervisning och remittering till rätt instans.

40

Anti-mobbningsarbete

Skolan ska vara en plats där elever och lärare kan känna sig trygga. En förutsättning för aktivt lärande är en välkomnande och trygg studiemiljö. Våld eller mobbning i skolan måste motarbetas. I varje skola ska det finnas en handlingsplan mot mobbning. Lärarna
5 måste också få fortbildning i anti-mobbningsarbete. Det ska finnas ordningsregler i skolan, som varje elev ska känna till och respektera. Skolåren ska genomsyras av respekt och tolerans, vilket också bör synas i undervisningen. Skolan ska vara ett stöd i fostran av barnet, samtidigt som huvudansvaret vilar på föräldrarna.

10 Elevvården

Alla elever ska ha tillgång till en studiehandledare, skolkurator, hälsovårdare och psykolog. Elevvårdspersonalens uppgift är att stöda såväl elevens hälsa som personliga utveckling. Med tanke på att barn och ungdomar mår allt sämre, såväl psykiskt som
15 fysiskt, borde elevvården tilldelas mer resurser än tidigare. Tröskeln att besöka skolpsykologen måste göras lägre genom att skolkuratoren syns i skolvardagen och genom att alla elever besöker såväl skolhälsovårdaren som psykologen regelbundet. Antalet elever per elevvårdsteam bör begränsas till 600. Skolan bör sträva till att ge eleverna goda förutsättningar att utveckla en sund livsstil. Skollunchen bör ses som en del av skoldagen
20 och tillräckligt med tid bör reserveras för lunchpauserna. Skolmatens betydelse för inlärandet av goda matvanor samt för de ungas hälsa och studieenergi bör påtalas. Elever i grundskolan och andra stadiet ska ha avgiftsfri lunch. Skolgymnastiken ska inte vara tävlingsinriktad utan uppmuntrande, rolig och stödande. Således främjar skolan sunda levnadsvanor och skapar positiva inställningar till motion och idrott.

25

Skolmiljön

Skolbyggnaden ska med tanke på elevernas och lärarnas hälsa, trivsel och arbetsro vara ändamålsenlig och i gott skick. Byggnader som innehåller mögel eller andra hälsovådliga
30 ämnen får inte användas som skolbyggnader eller läroanstalter, utan ska renoveras eller saneras så snabbt som möjligt. Lärarna och personalen ska tilldelas ordentligt med arbetsutrymme. Det bör vara en självklarhet att elever med funktionsnedsättning och lärares behov tas i beaktande i planeringen av skolbyggnader.

35 Säkerheten i skolorna

Alla skolor ska ha en säkerhetsplan som kontinuerligt ska följas upp och övas med eleverna, gärna i samarbete med brand- och polismyndigheterna. Varje skola ska ha en egen polis som regelbundet besöker dem och diskuterar med lärarna om hur de ser på
40 säkerhetsläget i skolan. Mer fokus måste läggas på elevvården och vuxennärvaron i skolan och stöda eleverna i deras utveckling för att motarbeta illamående hos unga. SU ser inte kameror, vakter och säkerhetskontroller som en lösning till en trygg skola, snarare ökar de oron bland eleverna och sprider rädslor.

45 Studiestödet för elever på andra stadiet

Elever inom andra stadiets utbildning som bor i egen bostad eller på internat bör vara berättigade till bostadstillägg.

5 Föräldrarnas inkomster ska inte påverka om en andra stadiets studerande som bor ensam får studiestöd eller inte. Föräldrarnas inkomstgränser bör justeras uppåt också beträffande studiestödet för andra stadiets studerande som bor hemma.

Studiestödet för folkhögskolestuderande under 20 år ska inte vara beroende av föräldrarnas inkomster.

10

6.6 Högskoleutbildning

6.6.1 En tudelad högskoleutbildning

15 Det finska välfärdssamhällets framgång grundar sig på en välutbildad befolkning. Det är av stor vikt att den goda nivån på utbildningen bibehålls och även framgår när examina i olika länder jämförs. Vetenskapshögskolorna bildar en helhet tillsammans med yrkeshögskolorna. Högskoleväsendets dualmodell bör bibehållas. Den kräver ändå utveckling för att nå en större ändamålsenlighet. Dagens universitetsväsende ska utgöras
20 av högskolor med en klart vetenskaplig särprägel, som bedriver akademisk forskning och undervisning. Yrkeshögskolorna ska erbjuda yrkesinriktad expertutbildning och ska genom olika undersöknings- och utvecklingsprogram främja det regionala näringslivet. Samarbetet mellan de olika aktörerna inom högskoleväsendet måste förstärkas ytterligare, överlappningar inom dualmodellen bör bortarbetas. Dimensioneringen av studieplatser
25 såväl inom som mellan universitets- och yrkeshögskoleutbildningen måste ses över och utvecklas.

Avregionalisering av högskoleutbildningen

30 Syftet med vårt högskoleväsen är att erbjuda en högklassig utbildning och forskning. För att uppnå detta syfte krävs starka och livskraftiga högskoleenheter. I dagens läge är vårt högskoleväsen för splittrat eftersom universiteten och yrkeshögskolorna har utbildningsverksamhet på över sjuttio orter. Detta beror främst på ogenomtänkt regionalpolitik genom vilken enskilda utbildningsfilialer upprättas utanför större
35 studieorter i syfte att stöda regionernas övriga verksamhet. För att utbildningen ska vara framgångsrik krävs däremot större högskoleenheter som präglas av samverkan, tankeutbyte och stöd mellan olika ämnen. Filialer med ett eller två ämnen har inte samma förutsättningar till att uppnå kvalitativa resultat.

Upprätthållandet av högskolefilialer hotar jämlikheten mellan studerande. Vid
40 filialer finns det oftast inte samma möjligheter att erbjuda hälsovård, bibliotek och övriga stödtjänster till de studerande. Även student- och studerandekårens möjligheter att erbjuda service till sina medlemmar försvåras av verksamhet på flera orter.

För att höja nivån på finländsk högskoleutbildning och för att garantera jämlikhet krävs modiga beslut. Icke-livskraftiga högskolefilialer bör dras in eller flyttas till större

enheter. Högskolorna finns till för utbildningen, inte regionerna.

6.6.2 Den tvåspråkiga högskoleutbildningen

5 I Finland ska det vara möjligt att bedriva högskolestudier på både finska och svenska. För
att i framtiden trygga den svenskspråkiga högskoleutbildningen ska det ske en större
samordning mellan de svenskspråkiga utbildningsenheterna. Den svenskspråkiga
högskoleundervisningen garanteras genom enspråkigt svenska högskoleenheter.
10 Undervisningen och handledningen på svenska vid de tvåspråkiga högskolorna bör hålla
samma kvalitet som på finska. Svenskspråkiga studerande vid en tvåspråkig högskola ska
ha tillgång till all allmän information, föreläsningar och seminarier samt tentfrågor på
svenska. Även handledning och aktuellt undervisningsmaterial bör finnas tillgängligt på
svenska. De tvåspråkiga institutionerna får inte utlokaliseras till finskspråkiga orter så att
15 den svenskspråkiga utbildningen lider. I de fall där det inte finns enspråkigt svenska
institutioner för specifika utbildningar måste den svenskspråkiga befolkningens intresse
bevakas genom svenska intagningskvoter till dessa. Detta krävs för att garantera de
svenskspråkigas grundlagsenliga rättighet till service på sitt modersmål.

6.6.3 Vetenskapshögskolor

20 Universitetet har till uppgift att främja den fria forskningen och den vetenskapliga och
konstnärliga bildningen. Universitetet ska fullgöra sina uppgifter i samverkan med det
övriga samhället och främja forskningsresultatets och den konstnärliga verksamhetens
genomslagskraft i samhället.

25 För att säkerställa undervisningens kvalitet bör pedagogiska färdigheter prioriteras
mer än i dagens läge, då man anställer undervisande personal vid vetenskapshögskolorna.
Kompetens i pedagogik bör vara lagstadgat för undervisande personal vid
vetenskapshögskolorna.

30 Universitetet ska sträva efter en kvalitativ forskning som stöder det finländska
samhällets utveckling. Den finländska forskningen behöver tilläggsfinansiering, men
samarbetet med näringslivet får inte påverka forskningens objektivitet. Resurser bör säkras
till utbildning och forskning för att Finland ska kunna trygga internationellt högklassiga
universitet. Högskolorna bör eftersträva en jämställdhet mellan könen inom
forskarutbildningen.

35 Varje utbildningsinriktning bör erbjuda studerande möjlighet till praktik.
Praktikperioder underlättar övergången till arbetslivet samt ger studerande möjlighet att i
praktiken implementera de kunskaper de erhållit i sina studier. Praktikplatser ska vara
ändamålsenliga och praktiklönerna ska motsvara det arbete praktikanten utför. Det är också
viktigt att praktikanten har tillgång till en god handledning på sin praktikplats.

40

6.6.4 Yrkehögskolor

Yrkehögskolenätet måste vara täckande för att garantera en god högre yrkesinriktad
utbildning för såväl nationella och internationella behov. Yrkehögskolestudier ska i

framtiden präglas av en större frihet för de studerande än vad de gör i dag. Yrkeshögskolorna ska säkra praktikplatser åt alla yrkeshögskolestuderande om inte studerande på egen hand hittar praktikplats.

- 5 Högre yrkeshögskoleexamina bör erbjudas inom de utbildningsområden som det anses finnas behov av högre examina i. Det krav på minst tre år av arbetserfarenhet som stadgats om för att man ska ha rätt att ansöka till studier för högre yrkeshögskoleexamen bör ändras. Kravet på arbetserfarenhet kan för alla studerande uppfyllas till en del redan under den tid då studerande studerar för lägre yrkeshögskoleexamen. Möjligheterna att internationalisera de högre yrkeshögskoleexamina bör utredas och den internationella delen för dessa studier bör definieras. Examensbenämningen för de högre yrkeshögskoleexamina är magister (YH).
- 10

6.6.5 Samarbete mellan högskolorna

- 15 Yrkeshögskolor och universitet bör samarbeta sinsemellan och båda ska ha ett nära samarbete med näringslivet och det övriga samhället. Den enskilda högskolans, institutionens eller fakultetens ekonomi får inte vara ett hinder för att studenten ska kunna utnyttja den flexibla studierätten. För utbildningen relevanta studier vid andra högskolor, såväl nationellt som internationellt, ska kunna räknas fullständigt till godo.
- 20 Studerande bör uppmuntras avlägga delar av sin utbildning utomlands. Högskolorna ska därför vara flexibla och även kortare studieperioder utomlands ska vara möjliga. Högskolorna ska vinnlägga sig om att uppfylla målen för Bolognaprocessen¹⁷, samt aktivt planera för fortsatt internationellt samarbete.

25 6.6.6 Antagning

- Inträdesförhören ska utgöra den huvudsakliga antagningsgrunden till högskolorna och ska i första hand mäta den sökandes lämplighet och motivation. Förhören ska samordnas så att resultaten från förhören publiceras ungefär vid samma tidpunkt. Inträdesförhör till utbildningsprogram som ger samma kompetens bör utvecklas så att den sökande genom ett och samma förhör kan ansöka till samma utbildningsprogram vid flera olika högskolor. Nyblivna studenter ska inte vara berättigade till förtur eller extra poäng vid antagning till högskolor. Väntelistor bör återinföras vid antagningen för att lättare försäkra sig om ett tillräckligt stort antal studerande vid samtliga ämnen. Universitetens antagningsvolym bör motsvara samhällets och arbetslivets behov och får inte utgöra ett hot mot undervisningens kvalitet.
- 30
- 35

Högskolorna bör även vid rekryteringen av nya studerande använda sig av en

---

¹⁷ Bolognaprocessens övergripande mål är nedbrutna i ett antal konkreta mål. De viktigaste av dessa är: 1. Tydliga och jämförbara examina. För att öka jämförbarheten mellan de olika ländernas examina har bland annat en gemensam referensram skapats för examina. Man vill också öka användningen av Diploma Supplement, en bilaga till examensbeviset som beskriver utbildningen och dess plats i utbildningssystemet. 2. Tre utbildningsnivåer som bygger på och förutsätter varandra. 3. Ett gemensamt poängsystem för att underlätta studenternas mobilitet. 4. Större rörlighet för studenter och personal bland annat genom ett ömsesidigt erkännande av studier och yrkesverksamhet. Ett viktigt instrument inom detta område är "Konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen" (Lissabonkonventionen). 5. Europeiskt samarbete inom kvalitetssäkring bland annat genom gemensamma standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring.

genussensitiv¹⁸ marknadsföring och således möjliggöra att all utbildning kan uppfattas som lätt tillgänglig oavsett kön.

Urvalsprocessen för såväl finländska som internationella studerande ska vara genomskådlig och rättvis, så även den identifiering och det erkännande av tidigare inhämtad kunskap som hör samman med den. Kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, sexuell läggning eller funktionsnedsättning eller av någon annan orsak som gäller ens person ska inte stå som hinder för att ansöka till en högskoleutbildning.

10 6.6.7 *Finansiering*

Det är statens uppgift att garantera ett fungerande högskoleväsende. Grundfinansieringen bör ökas och ska ske jämlikt mellan enheterna. Extern finansiering är ett bra komplement, men får inte utgöra grunden för högskolornas finansiering. Anskaffning av extern finansiering får inte heller vara en förutsättning för erhållandet av tilläggsfinansiering från staten. Den externa finansieringen får inte äventyra forskningens oberoende.

20 6.6.8 *Terminsavgifter*

SU motsätter sig terminsavgifter av alla slag. Alla studeranden bör behandlas på lika grunder. Att ta terminsavgifter av examensstuderande från utanför EU/EES är en direkt ojämlikhet. Försöket med terminsavgifter för examensstuderande från länder utanför EU och EES ska förbli ett försök.

25 6.6.9 *Internationalisering*

För att utländska examensstuderande ska ha möjligheten att efter avklarade studier stanna i landet och hitta ett jobb som motsvarar deras utbildning, ligger det stor vikt vid att de får en tillräcklig språkundervisning i finsk-, i svensk- och i tvåspråkiga högskolor även i svenska. Med tanke på internationella studerandes möjligheter att integreras i det finländska samhället är det viktigt att högskolorna erbjuder en tillräcklig mängd av språkkurser av hög kvalitet i ett eller helst båda av de inhemska språken samt i engelska. Utbudet av engelskspråkiga kurser måste ökas men detta får inte ske på bekostnad av undervisning på de inhemska språken. Lärare ska erbjudas möjlighet att utveckla sina kunskaper i det engelska språket.

Finland behöver och kommer i framtiden i ännu större grad att behöva mera arbetskraft. Det ligger i vårt intresse att integrera dessa utländska studeranden i vårt samhälle för att få dem att stanna i landet.

40 För att maximera möjligheterna till integration ska internationella studerande erbjudas kurser i finländsk kultur. Lärare som undervisar mångkulturella grupper bör gå

---

¹⁸ Genussensitiv innebär att variationer inom kön är lika viktiga som variationer mellan könen. Genussensitivitet betyder att man beaktar genusperspektivet i alla samhällliga funktioner.

5 kurser i kulturell kompetens. Språkkurser och kulturstudier ska också finnas tillgängliga för studerande med invandrarbakgrund. En fungerande handledning är viktig för internationella studeranden som inte är bekanta med den finländska studiekulturen. Högskolans alla nivåer bör beakta att man har studeranden med olika språkliga och kulturella bakgrunder.

10 Utbytesstudier ska ske på studerandes egna villkor. Studerande ska uppmuntras till utbytesstudier men de ska inte ingå som en obligatorisk del av studierna då alla inte har samma möjligheter till detta. Studiehandledningen under utbytes perioder utomlands bör utvecklas. Möjligheten att åka på utbytesstudier eller praktik bör ske smidigt så att inte utbytesstudierna förlänger den normala studietiden.

Högskolorna bör skapa goda kontakter till och utöka sitt samarbete med näringslivet för att garantera att även studerande med olika språkliga och kulturella bakgrunder får kvalitativa praktikplatser och möjliga framtida arbetsplatser.

15 *6.6.10 Studerandes inflytande*

20 Det automatiska kårmedlemskapet bör existera vid vetenskapshögskolorna och yrkeshögskolorna. Så länge studerandekåreerna inte har obligatoriskt kårmedlemskap ska finansieringen i sista hand tryggas av yrkeshögskolan. Kåravgiften bör, liksom andra obligatoriska avgifter, vara avdragbar i beskattningen.

25 Engagemang i studentkårsverksamhet bör uppmuntras och aktiva studerande bör ha reella möjligheter att delta i verksamheten vid sidan av studierna. Studentkårsaktivitet bör kunna räknas som tidigare inhämtad kunskap och kompenseras i form av studiepoäng. Studentrepresentanterna i högskolornas olika organ ska ha rätt att utöva sina lagstadgade uppgifter som studentrepresentanter utan fara för negativa konsekvenser.

Student- och studerandekårer vid tvåspråkiga högskolor ska fungera på både svenska och finska. Inga studerande får behandlas annorlunda på grund av sitt modersmål.

30 *6.6.11 Samarbete mellan högskolor och arbetsmarknaden*

35 Både universiteten och högskolorna bör upprätthålla goda kontakter till arbetslivet. Praktik eller praktiska kurser med direkt anknytning till den egna branschen ska vara en naturlig del av en yrkeshögskoleexamen. Universiteten bör i samarbete med arbetsmarknaden erbjuda praktikplatser för sina studerande, så att dessa får en relevant arbetserfarenhet. Eventuell utlandspraktik ska vara en frivillig del av utbildningen. Praktikantlönerna ska motsvara arbetets innehåll. Praktikanterna får inte utnyttjas av arbetsgivarna som en form av gratis arbetskraft. Såväl de studerande som arbetsmarknaden skulle även dra nytta av att studerande i bredare utsträckning skulle anlitas för att förverkliga projekt eller utredningar inom ramen för studierna.

40 Universitetens studerande skulle ha nytta av mer arbetsrelaterade kurser som bättre anknyter till de framtida arbetsuppgifterna. Ledarskapsutbildning borde införas och IKT-undervisningen bättre knytas till branschens behov. Undervisningen tenderar att fokusera för lite på dem som inte kommer att inleda en forskarkarriär och inte förbereda dem på

de praktiska utmaningarna som kommer emot i arbetslivet.

6.7 Folkhögskolorna

5

Folkhögskolornas syfte är att främja medborgarnas frivilliga studier så att varje folkhögskola samtidigt kan betona sina värderingar, sin ideella grund och sina pedagogiska mål. En folkhögskola kan ge grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning samt grundskole- och gymnasieundervisning.

10 Tiondeklasslinjerna får inte vara för gymnasieinriktade, utan måste även ge eleverna en chans att pröva på olika yrken. En folkhögskola kan också ordna forsknings- och serviceverksamhet som stöder utbildningen eller är nära anknuten till den.

15 Folkhögskolorna spelar en viktig roll i Finland som allmänbildare vid sidan av annan utbildning. De svenskspråkiga folkhögskolorna ska vara lokaliserade runt om i hela Svenskfinland, och inte bara på ett visst geografiskt område. Folkhögskolorna ska även kunna erbjuda kurser vilka man kan få tillgodo vid en annan utbildningsenhet, som motsvarar ämnesinriktningen och nivån på utbildningen.

20 6.8 Medborgar- och arbetarinstituten

Medborgar- och arbetarinstituten omspannar många typer av undervisning inom olika områden som lämpar sig för alla åldrar. De är viktiga för mångfalden i det finländska utbildningssystemet. Alla ska ha möjlighet till att utbilda sig på medborgar- och arbetarinstitut, oberoende av livssituation. Studier vid instituten ska inte kräva någon grundutbildning. Kurser avlagda vid medborgar- och arbetarinstitut ska kunna räknas till godo vid andra utbildningsinstanser. Instituterna ska utgöra en del av det lokala samhället och tillgodose lokala behov. De ska också samarbeta över kommungränserna i högre grad. Eftersom verksamheten ofta sträcker sig över stora områden i glesbygderna bör avståndet till kursplatserna inte vara för långt. Instituterna bör beredas plats i skolbyggnader och andra lämpliga lokaliteter i kommunen så att de har tillräckliga verksamhetsförutsättningar. Institutens roll som kulturbärande institutioner och deras sociala betydelse bör betonas, inte minst för att de i praktiken fungerar som svenska eller på en del orter finska rum på en del orter.

35

6.9 Lärarutbildningen

40 Bristen på behöriga ämnes- och yrkeslärare i grundskolan, gymnasiet och yrkesutbildningen är ett stort problem som är viktigt att åtgärda. Ett stort antal ämneslärare går i pension under de följande tio åren, vilket kommer att hålla behovet av behöriga ämneslärare konstant. Även behovet av speciallärare på alla stadier bör beaktas. I anknytning till ämnesstudier vid högskolor ska möjligheten till att ta ämneslärarexamen

göras tydlig och uppmuntras i ett tidigt skede.

För att elevernas modersmålskunskaper ska utvecklas under den grundläggande utbildningen och även hållas på en god nivå inom andra stadiets utbildning, bör såväl klass- som ämneslärarna behärska skolans språk fullständigt. Detta måste beaktas i
5 lärarutbildningen. En obligatorisk kurs i genuspedagogik bör ingå i lärarutbildningen och
genusperspektiv bör i högre grad genomsyra all undervisning på lärarutbildningen.
Lärarnas löner, arbetsförmåner och arbetsförhållanden bör göras mer attraktiva och
konkurrenskraftiga. Även skolgångsbiträdenas personliga arbetsförhållande och -förmåner
måste förbättras radikalt. Detta är ett ansvar som kommunerna måste axla. Kommunerna
10 har också ansvar för att lägga upp fungerande ämneskombinationer, som möjliggör
behöriga sökanden. Gruppstorlekarna i skolorna är en annan faktor som påverkar valet av
kommun då ämneslärarna väljer arbetsplats. SU vill att barnträdgårdslärarytbildningen
flyttas från Jakobstad till Vasa.

15

6.10 Sociala frågor

6.10.1 Studiestöd

20 Studiestödet för högskolestuderande

De studerande måste ha reella möjligheter att studera på heltid. Studiestödet är det som
ska göra heltidsstudier möjliga för varje studerande. Studiestödet ska utgöras av
studiepenningen, bostadstillägget och statsborgen för studielån. Studiestödets tyngdpunkt
25 ska ligga på studiepenningen och den bör knytas till levnadskostnadsindexet. Staten ska
uppmuntra till heltidsstudier genom ett tillräckligt studiestöd. I de fall där den
studerande arbetar vid sidan om studierna ska denna inte bestraffas om denne uppnår
tillräckliga studieresultat. Studerande med ansvar för egna barn ska få ett barntillägg på
studiestödet eller ett höjt barnbidrag. Studiestödets bostadstillägg bör erhållas även under
30 sommarmånaderna oberoende av om studerande under dessa månader presterar
studiepoäng eller ej. Studiestödets inkomstgränser ska avskaffas, då det redan i dag krävs
en motprestation i form av studiepoäng för att erhålla studiestöd.

Bostadstillägget måste höjas i enlighet med städers hyresmarknadspris. Studerande
ska inte sättas i en sämre situation än övriga bidragssökanden. Bostadstillägget måste
35 således motsvara i alla fall minst det allmänna bostadsstödet miniminivå.
Måltidsstödet är en av de mest konkreta stödformerna en studerande upplever därför är
det viktigt att måltidsstödet höjs i samma takt som maximipriset för måltidspriset.

6.10.2 Värmående

40

Student- och studerandehälsövården

Studenthälsövården är viktig och måste fungera. Alla högskolestuderande bör ha tillgång
till tillräcklig sjuk-, tand- och hälsovård samt mentalvård. Speciella insatser behövs för att

trygga yrkeshögskolestuderandes och yrkesinstitutelevers hälsovård. SU anser att alla högskolestuderande ska ha tillgång till studenternas häsovårdsstiftelse (SHVS). Studenthälsostiftelsens finansiering måste säkras av staten. Därför bör en lag stadgas som fastställer hur hälsovården ska ordnas, vad den innehåller och hur den ska finansieras på studieorten. Lagen om studerandehälsovården bör täcka både andra stadiet och tredje stadiets studerande. System för att studerande, som inte har studiestaden som hemort, ska få smidig hälso-, tand- och akutvård på sin studieort måste utarbetas.

Läroinrättningarna ska uppmuntras till att arrangera motionsverksamhet samt att anställa studiepsykologer för att arbeta med de studerandes välmående under studietiden. Mer resurser måste läggas till att främja studerandes mentala välmående.

15

20

25

Kapitel 7

Miljöministeriet

5

7.1 Miljötänkande

För att rädda miljön måste det ske en attitydförändring och miljötänkandet måste bli en naturlig del av vardagen för alla individer. Denna attityd ska ändras genom miljöfostran. Skolan ska även i praktiken fungera som ett gott exempel för barnen. Genom attitydförändring ska man få alla individer att bära ansvaret för den gemensamma miljön och den enskilda konsumenten att lägga mer tyngd på produkternas tillverkningsätt.

10

7.1.1 Miljömärkning

15

Då konsumenternas medvetenhet gällande produkternas miljövänlighet ökar, måste även miljömärkningarna göras mer lättförståeliga för konsumenterna. EU ska ha en gemensam och lättförståelig miljömärkning som även tar hänsyn till hur produkten framställs och transporteras.

20

7.2 Vattenvård

25

Vattensystem är mycket lättpåverkade ekosystem. Eftersom vi lever i ett land med många sjöar och vattendrag samt med en lång kustlinje är vattenvård något vi måste prioritera högt. Eftersom vi i vår omgivning har både små och stora vattensystem, och eftersom vissa av dessa redan är mycket omvälvda, bör alla veta hur dessa ömtåliga ekosystem ska skyddas. Endast på detta sätt kan vi trygga att dessa för vårt välstånd så viktiga vattensystem är och förblir friska. Vattendrag som redan är svårt förorenade måste i mån av möjlighet restaureras.

30

7.2.1 Näringslivet och vattenvård

35

Industrin bör sträva efter att alla dess processer är så ekologiskt hållbara som möjligt och att inga utsläpp kommer in i våra vattensystem. Därför behövs effektiva vattenreningsverk tills all industri använder sig av helt slutna vattenkretslopp.

40

Jordbruket har en stor påverkan på vattensystem. Finland bör gå i bräsch för ekologiskt hållbart jordbruk. Detta är också det bästa sättet att försäkra att jordbruket i Finland kan bestå. Fiskeodling kan vara en stor belastning för ett vattendrag. Eftersom det finns mer ekologiskt hållbara metoder för fiskodling än de som används i dag, bör det

endast beviljas nya odlingstillstånd till odlingar som inte belastar den omkringliggande naturen. De enda metoderna som ska godkännas är fiskodling i slutet system eller på land.

5 Fartygstrafikens belastning av vattendrag ska med hjälp av såväl nationell som internationell lagstiftning minskas. Miljödifferenciering av fartyg bör tas i bruk i alla finländska hamnar.

7.3 Östersjön

10

Östersjön är världens näst största bräckvattenhav och har en mycket låg salthalt. Östersjöns låga salthalt och det långsamma vattenutbytet ställer stora krav på Östersjöns ekosystem. Östersjön har år 2004 beviljats status som speciellt känsligt hav av IMO¹⁹. Trots att denna klassificering kräver att den internationella sjötrafiken vidtar vissa åtgärder räcker de inte till. Medvetenheten om Östersjöns tillstånd bör höjas bland befolkningen i de omkringliggande länderna. Utbyggandet av nya, effektivare reningsverk kring Östersjön är en avgörande fråga för hela regionen. Då den ekonomiska tillväxten ökar i länder som t.ex. Polen kommer Östersjön att utsättas ännu mer då köttproduktionen och antalet betesmarker ökar. Problemet med organisationer som Helcom²⁰ är att de bygger på frivillighet. Därför borde beslut om utsläppsmängder skärpas på EU nivå. EU bör införa strängare direktiv för sina medlemsstater om utsläpp som påverkar Östersjön. EU:s direktiv kunde t.ex. omfatta de ursprungliga förslagen från Helcom:s Baltic Action Plan. EU borde effektivt förbjuda alla skadliga ämnen som har bevisats skadliga för vattendragen.

25

Därtill borde hela EU:s fiskeri- och jordbrukspolitik ändras så att fångstkotorna räknas från fångad fisk och inte från landad fisk. I nuläget kan mindre fisk kastas död tillbaka i Östersjön om den anses för liten, ett förbud mot utkast borde komma i brådskande ordning. Därtill borde man införa en regionalförvaltning av haven inom EU så att restriktioner och direktiv gällande miljö och fiskeri kan ta i beaktande de olika havens särdrag. Utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön måste minska. Det gäller i första hand att skära ner där det finns mest utsläpp. Det går inte att förvänta sig en förändring som märks i Finland förrän vi också skär ner på våra egna utsläpp. Små åtgärder som leder till lättnad för Östersjön bör förespråkas.

30

35

7.4 Trafik

Tågtrafiken är ett av de mest miljövänliga färdmedlen. Tågtrafiken måste ändå utvecklas och därför ska en utredning av en avreglering av VR:s monopol göras. Avregleringen

---

¹⁹ International Maritime Organization, är en organisation som verkar under FN.

²⁰ Helsinki Commission, är ett samarbetsorgan för länderna runt Östersjön vars syfte är att bevara havet.

skulle skapa konkurrens vilket i sin tur skulle gynna konsumenten och därmed uppmuntra till att ta tåget istället för den egna bilen. Konkurrensutsättningen kunde börja med nattågen, då nattåget är ett miljövänligt alternativ till att ta morgonflyget. Även flygtrafiken bör beaktas i kalkylerna om utsläppsrättigheter. På detta sätt kunde utvecklingen av alternativa färdssätt i luften främjas.

Högskolor och forskare ska samarbeta inom miljöforskning med hjälp av både statlig och privat finansiering. De ska arbeta för att Finland ska bli framstående inom forskning och utveckling av alternativa bränslen och fortskaffningsmedel.

10

7.5 Näringslivet

Konsumenten är i nyckelställning i strävan för en renare miljö. Producenterna bör ändå alltid beakta miljöaspekterna. Därutöver ska alla handelsparter ta ansvar för att varorna som konsumeras har minsta möjliga miljöeffekt. Konsumenter och näringsidkare bör få upp ögonen för miljömedvetenhetens potential som konkurrensfaktor. Detta kunde åstadkommas t.ex. genom att göra företag mera jämförbara för konsumenten. På Europeisk nivå bör ett kontrollorgan som objektivt poängsätter miljömedvetenheten i verksamheten bland europeiska företag inrättas. Programmet bör få officiell status.

20

7.5.1 Resursanvändning

Resursanvändningen inom primärproduktionen bör vara effektivare så att den inte belastar miljön i lika hög grad som i dag. Materialeffektivitet i produktionskedet är på många sätt sammankopplad med energisparandet. På samma gång som man sparar både materiella och finansiella resurser så sparas energi. Samtidigt skonas också miljön. För att sänka energibehovet i samhället bör dessutom teknologiföretag satsa mera på att få fram energisnåla apparater. Beskattningen av arbete ska minskas i förhållande till beskattningen av råvaror och energi, så att arbetskraftsintensiva industrier ökar i förhållande till råvaru och energiintensiva industrier.

30

Mer uppmärksamhet bör också fästas vid materialinförskaffningar så att de direkt motsvarar den energimängden som företagen faktiskt använder. Detta kan göras enkelt genom Eco-Design och analyser av de apparater som används och deras användningsgrad så att de inte står på i onödan.

35

7.5.2 Beslutsfattarna och den offentliga sektorn

Beslutsfattarna bör ha en central roll i att utveckla näringslivet i en mer miljövänlig riktning. Polluter pays-principen bör dominera i näringslivet. På så sätt kan företag kompensera för sin negativa inverkan på miljön. Regioner och kommuner samt andra större organisationer bör vara föregångare genom att göra överlagda och planerade anskaffningar. De offentliga anskaffningarna borde även omfatta ekologiska principer.

40

7.6 Avfallshantering

Ökande mängder avfall och svårigheter med avfallshantering är ett växande problem såväl nationellt som internationellt. Då den ekonomiska tillväxten ökar och det kommer nya konsumenter, samtidigt som de redan existerande konsumenterna ökar på sin konsumtion, är vi nu i en situation med en aldrig tidigare skådad mängd avfall. För att motverka det här bör den enskilda individen, näringslivet och samhället överlag ha som mål att minska på avfallsmängden. För att skona miljön ska man förebygga uppkomsten av avfall. En hållbar utveckling kräver att så mycket avfall som möjligt återanvänds och att det som inte kan återanvändas återvinns. Återanvändning, återvinning och kompostering bör prioriteras framom avfallsförbränning. Återvinning ska göras enklare genom att insamlingsställen ska vara lättillgängliga för alla, också i glesbygden. Både Finland och EU måste uppmuntra till att minska avfallsmängden och främja återanvändning och återvinning. Följande steg är att inom EU gör gemensamma regler och standarder för förpackningar med ett gemensamt pantsystem. Med en gemensam standard kan man returnera förpackningar mot pant i alla EU-länder oberoende av var produkten är köpt. På det sättet utvecklas och främjas återvinningen och attityden för återvinning även i andra länder.

20

7.7 Energi

I samband med beslutet om att bygga det femte kärnkraftverket i Finland fattades ett principbeslut om satsningar på alternativa energikällor. Dessa löften har ännu inte infriats, fastän de är av största vikt. Både investeringsstöden för utbyggnaden av alternativa energikällor samt stöd för forskning måste ges större resurser innan kärnkraften byggs ut. Kärnkraften bygger på en ändlig naturresurs och beroendet av kärnkraften bör avvecklas över sikt, emedan den aktuella målsättningen är att bli energisjälvförsörjande.

30

7.7.1 Förnyelsebar energi

Det finns flera lovande energiformer som kan byggas ut i Finland i mycket större mån än nu. Möjligheten att utnyttja alternativ vattenkraft bör undersökas. Vindkraften behöver olika sorter av stöd för att utvecklas i Finland men vindkraftens begränsningar måste inses. Främst måste de statliga investeringsstöden öka, till och med mångfaldigas, tills utbyggnaden av vindkraftverk kommer igång. Även i fortsättningen ska stöden ges till utbyggnad av vindkraftverk som utnyttjar ny teknik, eftersom tekniken konstant förbättras. Finland har möjlighet att utveckla en internationell spetskompetens inom inlandsvindkraft. Den möjligheten bör utnyttjas. Även i hemmen bör nya energilösningar bli mera attraktiva. Speciellt nya uppvärmningssätt kunde minska utsläppen av växthusgaser samt minska energiförbrukningen. För att minska användningen av

brännolja i uppvärmningen bör skatten höjas till en nordisk nivå. Vidare måste besluten för installering av nya uppvärmningssystem i egnahemshus förenklas, genom beviljande av billiga statliga lån för byggnadskostnaderna. Ett sådant beslut skulle skapa nya arbetsplatser. Ett annat delområde som skulle dra nytta av statliga satsningar är utnyttjandet av biomassa inom energiproduktionen. Avverkningsavfall som skapas kan utnyttjas, men skogens återhämtning får inte bli lidande. Vidare måste kraftverk som utnyttjar ved, flis, industri- och livsmedelsavfall samt biomassa från åkrar få höjda investeringsstöd. Energiskatten bör även i större grad än nu återbäras åt energisektorn för utnyttjandet av biomassa i energiproduktionen. Ett statligt åtgärdsprogram måste fastställas för att man ska nå de fastställda målen inom utnyttjandet av alternativa energiformer.

Det är av högsta vikt att EU genomför en samordning av sin energipolitik och gör upp en energistrategi. För att ha en fungerande energimarknad i framtiden är det inte hållbart att de enskilda medlemsstaterna konkurrerar med varandra. Finland måste ta en aktiv roll i att uppnå EU:s mål att före år 2020 minska utsläppen av växthusgas med minst 20 procent från nivån år 1990, samt öka andelen förnyelsebar energi med 20 procent av den slutliga förbrukningen. Svensk Ungdom anser att Finland ska vara en föregångare i denna fråga och sätta målen ännu högre än EU:s och att Finland därmed på långsikt ska minska sina utsläpp med 80 procent från nivån år 1990 fram till år 2050.

Förnyelsebar energi i vardagen

Finland måste fästa uppmärksamhet vid effektiviseringen av energisektorn, då över 80 procent av Finlands koldioxidutsläpp härstammar från denna sektor. Effektiviseringsspotential finns överallt i sektorn. Efterfrågan på information om energi och miljö har ökat enormt men finansieringen har inte ökat i samma takt. Organisationer som Motiva²¹ som aktiverar konsumenterna att använda förnybara energikällor och spara energi, måste få ökat stöd. Information om förnybar energi måste göras mer tillgänglig och implementeringen av förnybar energi bör främjas av den offentliga sektorn. En övergång i egnahemshus från el till koldioxidneutrala energiformer som träpellets är ett bra exempel på förnybar energi i vardagen. Träpellets i kombination med solvärme är en mycket klimatvänlig lösning, men hinder som dyra investeringskostnader, borde avhjälpas.

Produktionen av bioenergi

Tyngdpunkten i strategin för utvecklingen av bioenergiproduktionen i Finland måste utgå från ekologiskt hållbara och etiskt godtagbara metoder. Energiförsörjningssäkerheten måste förbättras genom lokal bioenergiproduktion. De åtgärder måste stödas av staten. Matgrödor ska inte odlas i syfte att användas i energiproduktionen. SU anser att tillräckliga medel måste garanteras för fortsatt forskning av bioenergiproduktionens inverkan på naturen och miljön. Tillräckliga resurser måste garanteras för att den naturvetenskapliga

---

²¹ En institution som producerar information om energibesparing och förnybara energikällor. Motiva ägs av staten.

undersökningen av bioenergi får fortsätta. NTM-centralerna ska fungera som beslutsfattande myndighet för bioenergi projekt. Bränsleskatten på biodiesel bör sänkas kraftigt för att sporra användningen av biodiesel. Den biodiesel som omfattas av skattesänkningar ska vara producerade på ett så miljövänligt sätt som möjligt.

5 Bioenergiproduktionen ska även i övriga fall vara så miljövänlig som möjligt.

7.8 Global miljö

10 Ur miljöperspektiv är trenderna i dagens värld ohållbara. Klimatförändring, oljekatastrofer, en försämring av luftkvaliteten, en uttunning av ozonlagren och den ökande mängden avfall utgör globala hot mot miljön. För att klara av dessa problem hjälper det inte att Finland ensamt vidtar åtgärder. Det är viktigt att främja internationella miljöavtal. Ett nytt internationellt bindande avtal om miljöfrågor bör

15 undertecknas av hela det globala samfundet. Endast genom att få med så många länder som möjligt kan vi få till stånd förändringar. Avtalen måste ta utvecklingsländer, som håller på att bygga ut sin industri och därför får ökade utsläpp i beaktande. Industrieländerna ska hjälpa genom att bistå med miljövänlig teknologi. Finland ska i sin tur följa avtalen samt fungera som en föregångare och ett modelland i miljöfrågor, samt

20 jobba för att miljöfrågorna blir synliga inom EU. Den Europeiska Unionen bör få en gemensam miljöstrategi, som ska uppmuntra till samarbete mellan olika länder för att effektivisera forskningen inom miljövänlig teknologi. EU ska även jobba för ett effektivare naturskydd och speciellt för att trygga utrotningshotade djurs levnadsmiljöer och känsliga skogsbiotoper.

25

30

Kapitel 8

Jord- och skogsbruksministeriet

5

Produktionskapaciteten i världens odlingsjordar försämras och den globala livsmedelsförsörjningen är hotad på längre sikt. Mänskligheten kommer under de närmaste årtiondena att ställas inför två av de största utmaningarna i dess historia: 10 Klimatuppvärmningen och en nödvändig ökning av livsmedelsproduktionen. De största hoten mot livsmedelsförsörjningen är den snabbt ökande befolkningens mängden, den otillräckliga tillgången på fossila bränslen och fosfor samt den ökande vattenbristen.

15 8.1 Lantbruket i morgondagens Finland

Lantbrukets viktigaste uppgift är produktionen av baslivsmedel, men näringen är också förknippad med miljö-, kultur- och landsbygdsfrågor. Finland bör satsa mer på rena och ekologiska produkter. Jordbruksstöden bör vara uppbyggda så att de uppmuntrar till ett 20 miljövänligt och ekologiskt jordbruk. Energiproduktionens olika former erbjuder nya möjligheter till företagande på landsbygden. Levande landsbygd och lantbruk är oumbärliga i livsmedels- och virkesproduktionen. Således måste lantbrukarna ges förutsättningar för att upprätthålla denna viktiga produktion. Byråkratin måste också förenklas. Hälsovården bör garanteras för lantbrukarna, avbytarsystemet måste utvecklas 25 och utvidgas, alla ansökningsförfaranden förenklas och generationsskiftet likaså. NTM-centralerna bör ta en aktiv ställning för att utveckla stödverktyg för näringsidkare på landsbygden.

Heltäckande stödservice för lantbrukare är en förutsättning för att unga företagare ska söka sig till branschen. Startstödet underlättar den kostnadskrävande etableringen och 30 detta stöd måste bibehållas. Under åren 2007–2010 kan de jordbrukare som avstår från att bedriva jordbruk innan de uppnår pensionsålder beviljas avträdelsestöd. Stödet behövs för att en förbättring av jordbrukets struktur ska kunna äga rum. Detta avträdelsestöd måste bibehållas.

35

8.2 Stöd- och beskattningsfrågor

Stöd- och jordbrukspolitikerna måste förenklas och göras mer transparent eftersom den för näringsidkare inom lantbruket är svårgräpbar. Lantbrukarna bör snabbt kunna sköta alla 40 ansökningar på webben. Det ska också finnas klar och tydlig information gällande näringen att hitta i elektroniskt format. I en webbportal riktad till lantbrukare ska all

lagstiftning, alla processer och alla blanketter och liknande finnas samlade. I nuläget finns det ingen gemensam informationsbank på nätet för lantbrukare. Det finns ett akut behov att få klara direktiv på ett snabbt sätt. Gällande behandlingen av Finlands stödåtgärder bör Finland ta en proaktiv ställning inom EU för att säkerställa de finländska stöden även i framtiden. Pälsnäringen bör likställas jordbruksnäringen vad gäller investeringsfinansiering. Hänsyn bör tas till Finlands geografiska läge och särförhållanden, samt de begränsningar de medför, i utformningen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Ett mångsidigt, miljövänligt lantbruk ska främjas i hela unionen. Försäljningen av produkter ger den största delen av jordbruksinkomsterna. Den föränderliga världshandeln och europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik har medfört att en allt större andel av jordbruksinkomsterna härrör från EU:s gemensamma stödsystem och det nationella stödsystemet. Gårdsbruksbeskattningslagen, jordbrukets beskattningssystem, bör ligga som grund för andra politiska beslut som berör primärproduktionen. Gårdsbruksbeskattningen ska bibehålla sin ställning som beskattningssinstrument för primärproduktionen. Investeringsstöden har en central betydelse för utvecklingen av primärproduktionen. Investeringarna inom lantbruket samt de beviljade investeringsstöden ska ändå vara i balans med behovet på marknaden. Stödet till lantbruket måste utvecklas så att det möjliggör en långsiktig planering för näringsidkarna. Startstödet till unga jordbrukare är en viktig ingrediens för att locka unga människor till näringen. För att främja generationsväxlingar inom jordbruket bör arvsskatten slopas. Målsättningen för lantbrukets kvotsystem är att produktionen ska motsvara efterfrågan.

8.3 Lantbruket, ekologisk odling och miljö

Klimatförändringen, miljön och jordbruket är sammankopplade med varandra. Jordbruket påverkar miljön och därigenom påverkas klimatförändringen. Näringsutsläpp från jord- och skogsbruk belastar vattendragen. Största delen av avrinningen från Finlands åkrar hamnar de facto i Östersjön. Skiften som ger stor urlakning måste identifieras snabbare och grundligare än förut. Uppföljningen av sådana fall måste beredas tillräckliga resurser inom miljöförvaltningen. Vi anser att möjligheterna för att odla ekologiskt i Finland måste ses över och förbättras genom olika ekologiska incitament. Också den ekologiska arealen bör utökas till det tredubbla. Handlingsplaner för eko-odlingen bör även upprättas. Ett grönt avgiftssystem för matproduktion bör införas där matvaror som baserar sig på resurssnål och miljövänlig produktion ska vara billigare än sådana som belastar miljön mer under produktionen. Lämpliga ministerier och myndigheter ska arbeta hårt för att lyfta upp eko-produkternas ställning på den finländska marknaden och bland konsumenterna.

Jord- och skogsbrukets odlingsmetoder bör vara förenliga med hållbar utveckling och ta hänsyn till miljökonsekvenser. Odlingsmetoderna bör ständigt utvecklas för att minska föroreningar.

Livsmedelskvalitet har blivit allt viktigare för konsumenterna. Kvaliteten på livsmedel bör kontinuerligt förbättras genom satsningar på kvalitetsmärkning och

ekonomiska incitament för att sporra jordbrukarna att förbättra produkternas kvalitet. För att skydda miljön, fiskebestånden och näringsidkare i den finländska skärgården bör övervakningen av spinnfisket skärpas.

5

8.4 Djurhållningen

I jämförelse med andra länder håller djurhållningen i Finland en hög standard. Regelverket är strikt och granskningen är noggrann, även om inte tillräcklig. På senare tid har flera djurskyddsbrott uppmärksamrats i media vilket påvisar ett behov av ökad granskning. Det förebyggande arbetet är mycket viktigt inom detta område.

Djurskyddsbrott och lindrigt djurskyddsbrott är underställda strafflagen och straffen för djurskyddsbrott bör skärpas. Rätten att hålla eller sköta djur ska gå förlorad i samband med fällande dom för djurskyddsbrott. Tillräckliga resurser måste frigöras och tillräckliga instanser inrättas för att kontrollen och uppföljningen av enskilda fall ska säkerställas.

För att spara tid och resurser bör det i utbildningen för djurhållning ingå grundläggande kunskaper i första hjälp för djur. Det vore i allas intresse om djurhållarna besatt kunskapen, medlen och rätten att under kontrollerade omständigheter göra vissa grundläggande ingrepp så som injicerande av antibiotika. Därför måste näringsrekommendationerna för djurproduktionen ses över.

25

30

Kapitel 9

Social- och hälsovårdsministeriet

5

9.1 Livet ska levas – inte presteras

10 Livet ska levas, inte presteras. Välfärden vilar inte enbart på arbete, välmående bör vara en
självklarhet vare sig vi är hemma med familjen, på dagis, i skolan, på arbetsplatsen eller på
äldreboendet. Den nordiska välfärdsideologin utgör grunden för den finländska
socialpolitiken. Det offentliga har ett ansvar att stöda samhällsmedlemmarna under livets
15 alla skeden. Välfärden ska utgå från individen och dennes möjlighet att leva ett fullvärdigt
liv oberoende av levnadsskede och -situation. Individer ska beredas lika möjligheter att
förverkliga sig själva och det offentliga bör garantera en grundtrygghet i medborgarnas
tillvaro. Socialpolitiken bör aktivera. Svensk Ungdom tror på en socialpolitik som
uppmuntrar till egna initiativ och egen sysselsättning. För att garantera en god
20 samhällsservice även i framtiden, måste Finland hållas konkurrenskraftigt, och därför är
det ytterst viktigt att samhället uppmuntrar och stöder individens egen aktivitet. Likväl är
en flexiblare arbetsmarknad något att sträva efter, dock med ett tillräckligt
arbetslöshetsskydd. Den tvåspråkiga servicen bör tryggas på kommunal och statlig nivå
och den får inte vara bristfällig.

25 Social service på modersmålet är en grundtrygghet och språklagen bör aktivt följas
upp och implementeras. Den egna hälsan och det egna välbefinnandet ska prioriteras
bättre. Fall av utbrändhet och sjukskrivningar kan på sikt motarbetas genom flexibla
arbetstider och förbättrade möjligheter till deltidsarbete. Det är också viktigt att både
kommuner och arbetsgivare vid sidan om arbetet i mån av möjlighet, erbjuder betalda,
kvalitativa rekreativsmöjligheter.

30

9.2 Social trygghet

35 SU definierar social grundtrygghet som rätten till social- och hälsovård, utkomstgaranti
vid inkomstbortfall beroende på arbetslöshet, sjukdom, studier eller pension, barnomsorg,
funktionsnedsättningsomsorg, missbrukarvård, åldringvård och stöd för nyfinländare.
Stödet för nyfinländare bör innehålla integrationsutbildning med språk-, arbets- och
kulturkurser. Social trygghet innebär också att tryggt kunna leva i vårt samhälle. SU
motsätter sig våld i alla former. Samarbetet mellan olika servicenivåer och instanser bör
förbättras, för att förstärka socialskyddet.

40

9.2.1 *Vi accepterar inte våld*

Det finns många olika former av våld och våldsamhet i vårt samhälle. Det största problemet är det våld som riktas av män mot män. Detta fenomen bör uppmärksammas och motarbetas redan från så tidig ålder som möjligt. Den andra största formen av våld är det våld som förekommer i nära relationer och då främst mäns våld mot kvinnor.

Våld i närrelationer

10 Ett tydligt tecken på att vårt samhälle fortfarande inte är jämställt är den talande våldsstatistiken på mäns våld mot kvinnor; dagligen våldtas 25 kvinnor och mer än 50 000 kvinnor misshandlas årligen. Troligtvis är detta också bara toppen på ett isberg där ett stort mörkertal saknas i statistiken. Ett nationellt förfarande vid ingripande i könade våldssituationer måste skapas i samarbete med polisen, socialväsande och hälsovård.

15 Tillräcklig resursering till en koordinerande enhet eller myndighet behövs för detta. Frågan om mäns våld mot kvinnor måste lyftas upp offentligt i högre grad men det är essentiellt att våldsfrågan ses i ett större sammanhang och som ett resultat av den rådande könsmaktsordningen. Mansmisshandel och våld i samkönade parrelationer ska dömas på samma grunder som kvinnomisshandel, med besöksförbud och allmänt åtal. Frågan ska

20 aktivt diskuteras samhället för att synliggöra och ge en mer realistisk bild av familjevåldet. Detta sänker förhoppningsvis tröskeln att anmäla misshandeln. Kommunernas socialväsande ska kunna ge stöd och hjälp till de utsatta, förövare och vittnen.

Varje kommuns socialväsande bör ha tydliga handlingsplaner för att i samarbete med hälso- och mentalvården, polis och skyddshem uppmärksamma och åtgärda våld i närrelationer. Målet ska vara att varje hem där någon far illa ska erbjudas hjälp i ett så tidigt skede som möjligt. Ett skyddshem och ett nätverk mot våld i närrelationer bör finnas i varje kommun eller mindre region. Från statens sida bör reglementen beträffande kommunens och skyddshemmens ansvar vara tydligare. Det bör även vara lättare att få besöksförbud och strängare straff ifall den våldsamma bryter mot besöksförbudet. Stöd- och fosterfamiljernas situation bör visas mera uppmärksamhet.

Våld mot barn

35 Fysisk och psykisk misshandel, incest och sexuellt missbruk mot barn är ett av de allvarligaste brotten i vårt samhälle och ska därför ge strängare straff. Barnen vågar och vill ofta inte söka hjälp, skuldkänslorna och rädslan för konsekvenserna är stora. Därför är det viktigt att skolan och andra instanser som har med barnen att göra är uppmärksamma och tar tag i problemen ett tidigt skede. De ska också samarbeta aktivt med kuratorer och psykologer. En ny skyddslag där socialtjänsten i högre grad kan gripa in utan att

40 informera föräldrarna, och där barnen kan söka hjälp utan att familjen får veta, bör instiftas. Barnets psykiska välmående bör aktivt följas upp i flera år, även efter ett omhändertagande.

Hedersvåld

45

5 Hedersvåld är ett begrepp för kulturellt betingat våld och kan i värsta fall leda till hedersmord. Oberoende kulturell bakgrund ska alla människor i Finland åtnjuta samma rättsskydd. Myndigheter och ansvarspersoner får inte se mellan fingrarna när det kommer till hedersvåld. Det finns ingenting som rättfärdigar det psykiska och fysiska våldet, som ofta utförs i hemmet och mot flickor.

9.2.2 Närståendevård

10 Systemet för tillhandahållande av närståendebidrag bör förenhetligas så att det ska vara möjligt att vara närståendevårdare oberoende av hemkommun. Närståendevården ska i mån av möjlighet prioriteras före åldringsboende, men möjlighet till kortvariga avlösningar ska berättigas närståendevårdaren. Avlastningsmöjligheterna bör förbättras. Pensionsfallor²² bör undvikas.

15 9.2.3 Åldringsvård

20 Hemvård bör vara den naturliga vårdformen så länge som det är möjligt. Hemvården bör vara tillgänglig dygnet runt och oberoende av hemort. Då mindre enheter är tryggare och ger närhet bör ett minimiantal vårdare per åldring fastställas i lag. Det ska finnas servicehem i olika kategorier som ger kvalitativ vård. Socialt umgänge, kultur, frisk luft och motion ska vara tillgängligt i de äldres vardag, också på institutioner. Vård och service ska ges på det egna modersmålet. Folkpensionen måste höjas till en nivå som inte tvingar folkpensionärerna att ansöka om utkomststöd för att ha råd med mediciner och vård.

25

9.2.4 Funktionsnedsättning

30 Personer med funktionsnedsättning ska av kommunerna garanteras hjälp som underlättar de personers vardag. Att ha en personlig assistent bör vara en subjektiv rättighet för funktionshindrade och på annat sätt funktionsnedsatta. Det ska även vara lättare att röra sig i omgivningen med t.ex. rullstol. Barn och ungdomar med funktionsnedsättningar ska i mån av möjlighet integreras i dagvård och skola. Personer med funktionsnedsättningar ska integreras i samhället och erbjudas möjlighet att delta i arbetslivet.

35 9.2.5 Utkomststöd

Utkomststöd är en förmån som i sista hand tryggar en persons och en familjs oundgängliga försörjning. Före beviljandet av utkomststöd utreds sökandens möjligheter

---

²² Pensionsfallor drabbar deltidsarbetare eftersom de får lägre pension då storleken på lönen är den faktor som avgör hur stor pensionen blir. Det är det långvariga deltidarbetandet som slår hårdast. För en anställd inom kommunen kan 10 års deltidarbete med 75 procent av en heltidstjänst bli 100 euro mindre i månaden i pension för en normalinkomsttagare, än om vederbörande hade jobbat heltid. med 75 procent av en heltidstjänst bli 100 euro mindre i månaden i pension för en normalinkomsttagare, än om vederbörande hade jobbat heltid.

- att få andra sociala förmåner, så som arbetsmarknadsstöd, bostadsbidrag och studiestöd. Syftet med stödet är att också stöda individen och familjen att klara sig på egen hand. Sociala lån bör införas i alla kommuner. Väntetiden för utkomststödet får inte vara för lång. En maximitid på fem dagar för att få sitt ärende till behandling är lagstadgat.
- 5 Kommunerna bör garantera tillräckligt med personal för att uppfylla kravet.

9.3 Hälso- sjuk- och mentalvård

- 10 En för medborgarna förmånlig och lättillgänglig hälso- och sjukvård bör erbjudas eftersom den utgör en viktig del av vårt välfärdssamhälle. Förebyggande arbete och vård i ett så tidigt skede som möjligt är viktigt. Det här gäller såväl sjuk-, hälso- och mentalvård som missbrukarvård. Den offentliga sektorn behöver inte producera basservicen, men den måste garantera produktionen av denna. Servicesedlar kan t.ex. användas för att garantera
- 15 att invånarna har tillgång till servicen inom andra sektorer till samma pris som den offentliga servicen. För att upprätthålla en god service inom sjukvården bör vårdpersonalen garanteras en skälig lön. Kostnadstaket för att få subventionerade mediciner och sjukvård bör beräknas för de tolv senaste månaderna, inte per kalenderår. Passiv eutanasi och vårdtestamenten bör få en lagstadgad ställning. Svensk Ungdom
- 20 uppmuntrar till frivillig organdonation samt upprättandet av ett statligt register för frivilliga organdonationer.

9.3.1 Mentalvård

- 25 Antalet vårdplatser inom mentalvården måste utökas så att de motsvarar behovet samtidigt som den öppna vården måste utvecklas. Tillgången till vård, för människor med psykiska problem är i dag otillräcklig. Fokus ska även läggas på de närstående. De ska garanteras information och kamratskapshandledning. Den öppna vården, t.ex. tillgången till serviceboende och stödpersoner måste utvecklas. Öppen vård är ändå inte tillräckligt i
- 30 alla situationer. Högkvalitativ sjukvård bör därför garanteras dem som är i behov av tjänsterna, på båda inhemska språken.

- Mer resurser bör tilldelas mentalvård för ungdomar. Mer tyngd måste också läggas på den förebyggande vården. Brist på vårdpersonal får inte kompenseras med medicinering. Barn, ungdomar och vuxna bör vårdas skilt. Vid forskningen inom
- 35 mentalvården bör extra uppmärksamhet fästas vid barn- och ungdomspsykiatri. Fler vårdare bör även utbildas med barn- och ungdomspsykiatri som specialisering.

9.3.2 Missbrukarvård

- 40 Missbrukarvård på de båda inhemska språken bör vara en självklarhet. Diskriminering av missbrukare inom vården får inte förekomma och en attitydförändring är nödvändig. Möjlighet till gratis utbyte av sprutor ska finnas i kommunerna. I samband med utbytet ska missbrukarna också kunna få annan hälsovård och information om olika vårdformer

mot missbruket som till exempel medicinering och terapi. Vi motsätter oss en legalisering av droger.

Rökning

5

Rökning och passiv rökning är idag en av de enskilt största förebyggbara hälsoriskerna i Finland. SU tycker därför att Finland, Europa och världen ska kämpa för att tobaksnyttjandet på sikt minskas genom ökad utbildning.

10 Alkoholbruk/vård

15 Alkoholen är den vanligaste dödsorsaken i Finland. En tredjedel av finländare i arbetslivet räknas som storkonsumenter av alkohol eller är alkoholister. Hälften av den alkohol finländarna håller i sig rinner ner i form av öl. En miljon av befolkningen överskrider gränsen för vad som är lämpligt att dricka per dag, och allra mest dricker finländarna under veckosluten. Förutom en livsviktig attitydförändring till alkohol är priset ett mycket effektivt redskap för att styra konsumtionen och SU anser därför att alkoholskatten borde höjas på starksprit.

20 *9.3.3 Sexualvård*

Ungdomar bör också i framtiden få gratis och anonym tillgång till personlig rådgivning när det gäller preventivmedel, sex- och samlevnadsfrågor. Preventivmedel bör vara skattefria, speciellt kondomer som är det enda preventivmedel som skyddar mot HIV/AIDS. Det ska vara gratis att testa sig för könssjukdomar.

9.3.4 Ätstörningsvård

30 De rådande skönhetsidealen i samhället leder i många fall till dåligt självförtroende och ätstörningar. I medier framställs modeller ofta med ett utseende som inte överensstämmer med verkligheten. Det är viktigt att det finns personal inom vården och skolan som kan finnas till hands. Ätstörningsvården bör utvecklas enligt de senaste forskningsrönen. Vården måste förverkligas genom en ändamålsenlig terapi. Vård ska garanteras på båda inhemska språken. Även kunskapen om ätstörningar måste 35 öka. Allt för många gånger har ätstörningskliniker stängt eller fått begränsade öppettider. Stöd för närstående till personer med ätstörningar ska ökas och utvecklas.

9.4 Familj och boende

40

9.4.1 Boende

Det allmänna bostadsbidraget ska inte ha någon maximigräns för antalet kvadratmetrar i

bostaden, endast en gräns för maximihyra. Inte heller husets ålder eller renoveringsår ska påverka stödets storlek. Bostadslösheten bör i första hand minskas genom en tillräcklig tillgång till bostäder.

5 9.4.2 Familjen

De nya familjekonstellationerna som uppkommit vid sidan om kärnfamiljerna ska alla ses som likvärdiga. Även adoptivföräldrar ska ha samma rättigheter till föräldraledighet som biologiska föräldrar. Familjen, inte skolan eller socialvården, ska ha det primära ansvaret för uppfostran och skapande av trygghet. Vår familjepolitik ska beakta och bejaka den mångfald av familjeformer som finns i dag. Det sociala faderskapet är likvärdigt med moderskapet. Alla kommuner bör erbjuda papporna faderskapsrådgivning. SU vill se en familjepolitik som gör det möjligt att kombinera barn och karriär. 6+6+6-modellen²³ stärker föräldrarnas relation till barnet samtidigt som det stärker dennes roll på hemmaplan. Kvinnors roll på arbetsmarknaden förstärks också genom att arbetsgivarna delar på kostnaden för föräldraledigheten. SU vill ha en fungerande mödra- och barnrådgivning där det skriftliga material som erbjuds ska finnas tillgängligt på både svenska och finska. SU vill bevara den subjektiva rätten till dagvård, vi vill ha ett indexbundet barnbidrag som betalas ut tills barnen fyller 18 år och där barnbidraget är störst för det första barnet. Föräldrapenningen bör höjas till 80 procent av föräldrarnas genomsnittslön. Alla myndiga personer, över 25 år ska ha rätt att prövas som adoptivföräldrar. Ensamstående och lesbiska par ska också ha rätt till assisterad befruktning.

Barn som kommer till via assisterad befruktning ska vid 18-års ålder ha rätt att få veta sitt biologiska ursprung. Därtill ska homosexuella par få adoptera, både internt och externt. Äktenskapslagen och lagen om registrerat partnerskap för homosexuella ska ersättas med en gemensam könsneutral äktenskapslagstiftning med lika rättigheter för alla.

---

²³ 6+6+6-modellen innebär att föräldrarnas arbetsgivare delar på kostnaderna för föräldraledigheten. Mamman får sex månader föräldraledigt, pappan sex månader och så får föräldrarna ännu sex månader att fördela sig emellan.